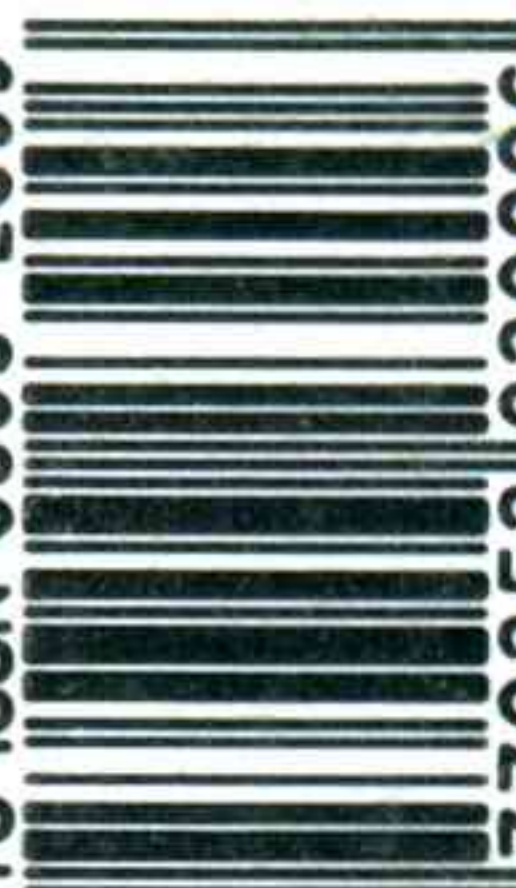

WESTERN ROMAN
LASSO

YU ISSN 0353-2399

9 770353 239006

cijena 1000 d broj 779

John Gray

TRAGOM KOMANČA

John Gray

TRAGOM KOMANČA

**VJESNIKOVA
PRESS
AGENCIJA**

Glavni i odgovorni urednik: Milivoj Pašiček
Izdavač: NIŠPRO VJESNIK (predsjednik Poslovnog
odбора Vjekoslav Koprivnjak)
– OOUR Informativno-revijalna izdanja
(direktor Božidar Radman)
Predsjedavajući Savjeta: dr Ivan Krtalić
Adresa redakcije, izdavača i tiskare: 41000 Zagreb, Ave-
nija bratstva i jedinstva 4
Telefoni: 041/526-099, 515-555, 519-555 i 333-333
Telex: 21 121 YU VSK
Kolegij redakcije: Berislav Grabušnik (graf. ur.), Marija
Jurela (urednik), Pavle Lugarić (zamjenik gl. i odg. ured-
nika), Milivoj Pašiček, Biserka Pupavac (pomoćnik gl. i
odg. urednika) Tisak: NIŠPRO »Vjesnik«, OOUR Novin-
ska rotacija i OOUR TM

Urednik: Ana Hrastović
Grafički urednik: Ivica Bartolić

John Gray: Tragom Komanča
Naslov originala: Haggard, der Jäger
Copyright: VP

Recenzija: Zorislav Ugljen
Prijevod: Stanko Juriša

Laso broj 779 izlazi 16. 9. 1988.
u nakladi od 61.000 primjeraka

I

Tko ubije toga četvoronožnog usamljenika, mogao je poći tristo dolara nagrade. Izdana je čak i potjernica s opisom. Haggard ju je imao u džepu, no nije mu bila potrebna. Otkako ga lovi, dva put ga je vidio i znao je kako izgleda »Asesino«.

»Asesino« bijaše vuk, star i iskusan, samotnjak koji je razderao mnogo goveda i usmrtio jednoga starca.

Haggard ga je gonio dva tjedna, ali »Asesino« bijaše mudar i lovcu dorastao protivnik.

Našavši dan prije trag, Haggard ga nije htio izgubiti. Od trenutka kad je opazio otiske velikih šapa nije sklopio oči. Tko lovi »Asesina«, ne može spavati.

Lovac je izjahao iz ravnice i uputio se prema pošumljenim brdima na jugoistoku. U tom ga je pravcu vodio trag.

Konj je ubrzao korak, kao da je shvaćao jahačeve brige.

Haggard bijaše naučen na to da živi u sedlu. Njegovo naborano lice bilo je opaljeno suncem, tako da je djelovao starijim no što je bio. Ispod vi-

sokoga šešira navirala je crna kosa i spuštala se gotovo do širokih ramena.

I Lester Haggard bijaše samotnjak. Katkad se osjećao kao vuk kojega je gonio.

»Asesino« mu je bio simpatičan, no morao je misliti na sebe. Nagrada mu je bila potrebna i čvrsto je odlučio da ju zasluži.

Vjetar koji ga je udarao u prsa bijaše suh i donosio je umor. Sunce se vuklo iza krošanja i bojilo ih crvenilom. Čitav je dan vladala nesnosna žega.

Promatrajući pustu širinu oko sebe, Haggard je osjećao osamljenost i istodobno potpun mir.

Kao i »Asesino« i on je bio dio divljine, u kojoj svatko živi svoj život i za nj se bori. »Asesino« se držao toga pravila. Haggard također. Njegovo je bilo da »Asesina« ubije.

Da bi to postigao, Haggard nije postavljao zamke. Nije podmetao otrov. On je samo pratio trag i čekao je svoju priliku.

Na vrhu brijega našao je mjesto gdje se vuk odmarao. U

jednom jarku trava je bila izležana.

Dotle je »Asesino« dovukao janje. Bio je snažan. Janje je nosio dobrih dva kilometra. Na tlu je bilo krvavih mrlja. Naokolo su ležali ostaci. Nije ih bilo mnogo. »Asesino« bijaše gladan. Najeo se da bude podmiren za neko vrijeme. Znao je da brlog neće smjeti napuštati nekoliko dana jer je razderao životinju.

Haggard je proučavao »Asesinove« navike prije nego li je krenuo u lov na njega. I divio mu se. Nitko ga dotad nije uspio zaskočiti. Svakom je lovcu umakao.

Drugi su lovili »Asesina« kao običnoga grabežljivca. Haggard ga je gonio kao istovrsnoga protivnika.

S mjesta gdje je pojeo obilat obrok, »Asesino« je krenuo prema šumi. Haggard je jahao za njim.

* * *

Mjesečina bijaše jasna, nebo bistro. Nigdje oblačka. Na tamnoplavom, gotovo crnom obzorju poput dragoga kamenja blistalo je nekoliko zvijezda.

Tada je Haggard ugledao »Asesina«.

Stajao je na mjesečini, obvišen srebrnastim odsjajem sa sjajne guste dlake. Iz snažne glave sijevale su oči. Ušesa su bila uprta uvis. Stari, lukavi »Asesino« provjeravao je okoliš.

Haggard nije bio udaljen niti sto metara i mogao je vidjeti svaku pojedinost.

Oklijevao je. Nekako mu se nije dalo da podigne pušku.

Niz vjetar »Asesino« ga nije mogao nanjušiti. No glava se

ipak u jednom trenutku okrenula prema njemu.

Haggard je stajao iza gustoga grma, no činilo mu se da ga vuk ipak vidi. Kad je počeo kvrčiti prst, »Asesino« se naglo okrene i strelovito je nestao u gustiku.

Haggard je morao potiskivati razočaranje i ljutnju. Kad je spustio pušku, pitao se, zašto je krzmao? Zakasnio je sekundu. Počinio je pogrešku koju si nije smio dopustiti kad se radilo o »Asesinu«.

Haggard je skočio u sedlo. Bilo mu je jasno da niti te noći neće imati mira.

Izjahao je na čistinu, na kojoj je »Asesino« stajao prije manje od jedne minute. Trag je na mjesečini bio jasan. Lovac je ostajao pri odluci da ga prati.

Već je bio u gorju Antelope. Trag ga je neprestano vodio uzbrdo, kroz guste šume, preko golih zaravni i prostranih mahovinom obraslih proplana.

Trag je pokazivao da »Asesino« satima ne mijenja brzinu. Činilo se da ide prema određenom cilju. Ponegdje se čak trudio da trag zamete. Neko je vrijeme hodao plitkim potočićem. Pred Haggardom je više put bila zagonetka: kamo da krene. Trag je ponovo našao, i vuk je porastao u njegovim očima.

Kad je zajutrinko, Haggard nije znao, gdje je, koliko je kilometara prešao. Oči su mu bile teške i pekle su ga. Udovi su otežali poput olova.

Uprkos svemu, Haggard nije zastajao. Zrak bijaše težak.

Između planinskih šuma visjele su krpe magle.

Kad se sunce probilo kroz jutarnju koprenu, Haggard je osjetio oštar miris dima. Provjerio je pravac vjetra i ustanovio da dim dopire iz doline ispod hrpta na kojem se nalazio. Zaustavio je konja i zagledao se preko krošanja. Ugleđao je vrhove indijanskih šatora.

Haggard nije znao da se Indijanci u to doba godine zadržavaju u Antelope Hillsu. Vjerojatno su bili u lovu, no divljači je bilo malo. Zasigurno se radilo o Komančima.

Haggard skrene konja i nastavi jahati »Asesinovima« tražom. Ni za što drugo nije imao vremena. Trag bijaše svjež. Životinja nije uspjela noću povećati prednost.

U visini je jedrio orao. Haggard je pratio njegov let i po tome je znao, gdje da traži »Asesina«.

Sunce bijaše visoko. Sjene su gotovo nestale. Zrak je titrao od vrućine.

Haggard sjaše i pođe pješice dalje. Borio se s umorom, no znao je da se nalazi pred odlukom. Osjećao je napetost i bio je pomalo tužan. Ali bio je siguran da ovaj put neće okasniti.

Kretao se gipkim i brzim korakom. Onako visok, plećat, uskoga struka. Jednostavno odjeven: kockasta, grupa pamučna košulja, izlizane i zamašćene hlače od kože divljači. Na nogama visoke, vrlo udobne mokasinke koje su omogućavale gotovo bešuman hod.

O širokom opasaču od bivol-ske kože zdesna je visio vojnički kolt kalibra 44, lijevo nož. Pušku je držao u rukama.

Trag je vodio uzbrdo. Haggard nije ispuštao iz vida orla. Orao je kružio nad istim mjestom i s vremena na vrijeme ljutito se glasao.

Kad je Haggard stigao do zaravni, orao je skrenuo i tromim zamasima krila nekamo odletio. Na drugoj strani visoravni bila je gola stijena. Haggardov se pogled zaustavio na uskoj raspuklini.

Zrak se mogao rezati. Vrućina ga je pretvarala u vruću olovnu kašu. Nebo bijaše čudno blijedo. Odasvud kao da su žarile nevidljive vatre.

Haggard je znao da je stigao do cilja. Našao je »Asesinovo« skrovište.

Kad je u raspuklini opazio sjenovit pokret, brzo se raskoračio i zapeo pušku.

Iznad raspukline, na izbočini stijene, bilo je orlovsko gnijezdo.

»Asesino« se odjednom pojavio pred brlogom. Stajao je ispred ulaza i zagledao se u Haggarda. Dijelilo ih je jedva pedesetak metara.

Na prvi pogled Haggardu se činilo da je životinja još snažnija negoli je bila za noćnoga susreta. »Asesino« se ustobočio ponosno uzdignute glave, ke-seći moćne zube.

Haggardu bijaše »Assesino« divan i ponovo ga podide tuga. No brzo je podigao karabin k ramenu i uperio ga u široka, mišićava »Asesinova« prsa.

Kad je Haggard pritisnuo obarač, »Asesino« je trgnuo

glavu još više. Haggard osjeti u ustima gorak okus.

Vuk se protegnuo i napola se okrenuo. Tada je pao post-rance. Pokušao je ustati. Glavu je okrenuo prema Haggardu. Kad je otvorio gubicu, iz nje je prokuljala krv.

Haggard spusti pušku i zakorači na čistinu. »Asesinove« oči gledale su ga zakrvavljenim pogledom.

Na pet koraka Haggard je stao. »Asesino« ispruži glavu, prijeteci ugrizom. Iz grkljana je dopiralo prebijeno, prijeteci i istodobno žalobno rezanje.

Tada je glava klonula. Noge su se ispružile. »Asesino« više nije bio živ.

Haggard se sagnuo. »Asesinova« dlaka bila je izvanredno lijepa. Pri korijenu crnosmeda, na vrhovima srebrnosiva. Oči su mu bile još otvorene.

Mrtvi vuk još je djelovao zastrašujuće. Još je opominjao protivnika. Haggard nije bio ponosan. Trenutak bijaše žalostan.

Haggard potisne napetost, prikupi snagu i pripremi se da podigne vuka. Bio je iscrpljen. Očni kapci su otežali i sklapali se a podneva žega pritisla mu je leđa.

Vuk bijaše težak. S mukom ga je zabacio preko ramena i zario mu prste u kožu. Teturao je i posrtao. Zapravo se jedva jedvice održavao na nogama.

Dok se spuštao nizbrdo, u visini se glasao orao.

Poslije beskonačno dugoga puta stigao je Haggard do konja. Grlo mu se sasušilo i bo-ljelo ga je.

Konj se plašio i Haggard je teško pričvrstio neobičan teret iza sedla.

Kad je bio gotov s vezanjem, Haggard dohvati uzde i pove-de konja prema grmovitu ru-bu obližnje šume. Nije uzjahao. Minulih dana žilava životinja jako se iscrpljivala. Osim toga, tlo bijaše obraslo mahovinom i na strmini bi lako došlo do oklizavanja. Penjanje je bilo si-gurnije.

Kad je prešao petsto metara, Haggard je zastao da obriše znoj s lica. Naokolo je vladala potpuna tišina, čak se ptice ni-su javljale. Nigdje nikakva šušnja. Nigdje nijedne od malih šumskih životinja.

Činilo se da priroda tišinom ispraća velikoga vuka.

Nekoliko puta Haggard je nailazio na »Asesinov« trag, koji je tako dugo pratio. Svaki se put okrenuo i pogledao veliko truplo iza svoga sedla, kao da se htio uvjeriti da »Asesino« uistinu više nije živ.

Sa svakim je korakom Haggard bio umorniji, iscrpljeniji, ali stao je tek kad je ušao u šumu na proplanku.

U sjeni četinjara Haggard je istrljao konja. Na kraju je još jednom pogledao vuka. Jedno-ga će dana možda i on svršiti tako. S metkom u prsima, ili u leđima.

Haggard se ispruži na tlu i pokrije lice šeširom. Sunce je odmaklo od zenita i polako se spuštalo prema vrhovima brda.

Haggard to nije vidio. Spavao je.

* * *

Indijanske šatore vidio je Haggard dan prije, no osjećao je da sada nešto nije u redu.

Dim s dviju vatri miješao se s jutarnjim sivilom. Na istoku

se pojavilo sunce kao krvava lopta.

Haggard je zaustavio svoga ždrijepca i spuznuo sa sedla. Za uzde ga je poveo prema strmini kojom se mogao spuštiti u dolinu.

Vidjelo se pet šatora. Naokolo je stajalo nekoliko ponija. Dvije su žene radile oko vatri. Haggard je bio siguran da su pred njim komanči.

Kako se približavao šatorima, tako je u njemu rastao nemir. Dok iznenada nije opazio strance, nije znao, zašto.

Neznanci su prilazili logoru s dviju strana. Išli su pješice. U pognutom stavu provlačili su se između drveća a u rukama su imali puške.

Haggard je stajao na mjestu. Razmišljao je o tome, može li štogod poduzeti. No bilo je očito da ne bi postigao ništa. Malo selo još je spavalo. Čak kad bi i pokušao upozoriti komanče da im prijeti opasnost, bilo bi prekasno. Naoružani ljudi bili su već kod šatora.

Dvije žene i nadalje su bile zabavljene oko ložišta.

Haggard je mogao jedino staviti glavu na kocku. U tako bezizglednu slučaju to bi bilo ludo. Trebalo je da bude zadovoljan ako ga stranci ne otkriju.

Bila su šestorica. Haggard im je mogao vidjeti lica. Čovjek koji je očito zapovijedao bio je srednje visine i vrlo širok u leđima. Oštro rezano lice djelovalo bi simpatično, kad bi bilo obrijano. Crna kosa spuštala se po vratu do rame. Na sebi je imao ispranu pamučnu košulju i tamnosmeđi prsluk sa srebrnim ukrasima. Na glavi je nosio nizak še-

šir širokog oboda. Ispod desnoga uha protezala se crvena brazgotina, tako široka da je nisu mogle pokriti dlake.

Pokraj njega bio je visok, vitak čovjek u iznošenom, pepeljastosivom ogrtaču. Plavokos. Kovrčav. Bio je vrlo mlad. I vrlo blijed.

Jedna žena uzela je glinenu posudu i pošla je prema potociću po vodu. Tada je crnokosi dao znak da počne paljba.

Odjeknuli su pucnjevi. Iz cijevi je sijevalo.

Stranci su izjurili iz šume i nasumce su pucali po šatorima. Meci velikoga kalibra derali su ih kao noževi.

Krikovi iz kotlaste doline dopirali su do Haggarda kao da dolaze iz daljine.

Crnokosi je stajao usred sela pokraj vatre. Sagnuo se, dohvatio je goruću granu i bacio je na jedan od šatora, napravljenoga od vunenih pokrivača. Šator je odmah planuo. Podigao se gust dim i na trenutak Haggard nije mogao vidjeti što se događa.

Kad se dim razrijedio, Haggard je vidio kako ratnici padaju poput snoplja. Sneni Indijanci istrčavali su ravno u olovnu tuču.

Haggard je zatvorio oči. Ukočio se. Nije se mogao pokrenuti. Činilo mu se da sanja.

Pokraj potoka planula su još dva ili tri hica. Zatim je zavladala tišina.

Vatra je praskala. Dva su šatora gorjela a drugi su bili porušeni.

Crnokosi je još stajao pored vatre. Promatrao je svoje ljude. Haggardu je upalo u oči da idu od leša do leša i da svaki

razgledaju. Činilo se da su vrlo nezadovoljni.

Prije rušenja ubojice su potražile sve šatore.

Bljedoliki je divlje lamatao rukama, kao da nešto objašnjava.

Haggard se pitao, što ti ljudi traže, no nije uspijevao srediti misli. Sve je ostajalo nesuvislo. U takvu je stanju promatrao kako ljudi dovršavaju svoje krvavo djelo i odlaze. Nestajali su u šumi, iz koje su bili iznikli. Poslije izvjesnoga vremena začuo se konjski topot.

Tupa klonulost pomalo je popuštala. Haggard se uspravo. Osjećao se bijedno. Želudac se uznemirio i silio ga na povraćanje. U ušima su još ječali krikovi.

Ukočenih nogu krenuo je Haggard uz rub čistine. Pogledom je nastojao otkriti kakav trag života u malom indijanskom logoru, ali sve bijaše mrtvo. Postrijeljani su čak i poniji. Nikome se više nije moglo pomoći.

Haggard nije prvi put u životu promatrao nešto takvo. Slike što ih je pamtio sličile su jedna na drugu, i na ovu što je pred očima, no užasnutost je uvijek bila nova.

Haggard se vratio do konja i uzjahao. Nigdje nije bilo nikoga. Samo samoća i smrt. Ubojice su nestale. Jedva da je imalo smisla jahati za njima. Međutim, ono što je vidio Haggarda nije ostavljalo na miru i on pojaše prema istoku.

Kad bi se okrenuo u sedlu, vidio je kako zapadni vjetar za njim nosi dim.

Uskoro će se pojaviti strvinari. Haggard je odgonio te misli.

S »Asesinom« iza sedla silazio je niz Antelope Hills u ravnicu.

* * *

Vojni logor u Ellisu nalazio se povrh južnoga rukavca Canadiana. Bila je to skupina drvenjara i blatara s ravnim krovovima, porazbacanih uokrug prašnjavoga vježbališta, u sredini kojega je na jarbolu vijorila zastava sa zvijezdama.

Izlokana glavna cesta prolazila je pored logora i spuštala se prema nedalekom gazu na Canadianu, da bi se na drugoj strani nastavila.

Haggard je pratio tu cestu od jučerašnjega dana. Bio je prašnjav i preznojen. »Asesino« za njegovim leđima počeo je pomalo zaudarati. Dva je dana bio mrtav izložen žestokoj vrućini.

S glavnoga puta Haggard je skrenuo prema uzvisini na kojoj se nalazila tvrđava. Prošao je pored prvih kuća, pored hotela i civilne trgovine na rubu vojnoga zemljišta. Prošao je također pored duge brvnare Ureda za indijanska pitanja. Zaustavio se ispred kuće, građene od sušene cigle, tik uz zapovjedništvo.

U tom zdanju s malim prozorima bilo je sjedište civilne uprave. Grada tu još nije bilo, samo farmerska naselja; to jest u okolici su živjela dva veća uzgajivača stoke i nekoliko malih rančera.

Bilo je podne i logor Ellis je drijemao.

Haggard sjaši, prebaci uzde preko priveza i pogleda prema vojničkim nastambama.

Logor Ellis je imao četnu konjice i četnu pješadije. I jedna i druga bila je daleko od popunjenosti. Kad je zadnji put svratio u Ellis, prije tri tjedna, pješadijska četa imala je šezdeset i pet, konjanička pedeset i tri čovjeka. Zapovjednik je bio major Flaherty.

Teška koraka prišao je Haggard vratima i otvorio ih bez kucanja. Šarke odavno nisu bile podmazane. Podnice su škripale.

Prostorija je bila zatrpana spisima. Vonjala je na duhan i ohlađenu kavu.

Iza crvotočnoga pisaćeg stola zavalio se čovjek maljavih ruku, prekriženih preko omašnoga trbuha. Hrkao je otvorenih usta.

Haggard pride bliže i pokuca šakom po stolu. Čovjek se trgnuo. Smeten i neraspoložen zagledao se u došljaka.

— Što hoćete? — rekao je zijevajući, ne pomaknuvši se s mjesta.

Poslije dugočasnoga odmjeravanja, činovnik je dodao:

— Podne je.

— Znam — reče Haggard. — Noću je tamno. Da dodem tada? Hoćete li biti budni?

— Ne budite bezobrazni — otrese se činovnik.

— Bio sam ovdje prije tri tjedna — reče Haggard.

— I što se to mene tiče? — upita čovjek i ponovno zijevne.

Zatim je nestrpljivo kuckao prstima po prostranom naslonu stolice.

— Tada sam uzeo potjernicu raspisanu za vukom — reče

Haggard. — Za »Asesinom«. Tristo dolara. Sjećate se?

Haggard izvuče iz džepa potjernicu i stavi je na stol.

— Aha, poznato mi je — reče činovnik. — I što sad hoćete, čovječe? Nemam vremena za gubljenje.

— Niti ja — reče Haggard. Tražim tristo dolara, koliko iznosi ucjena. »Asesino« je na polju, na mom konju.

— Što?

Činovnik je podigao obrve ali se nije pomaknuo.

Haggard se bez riječi okrenuo i izašao je. Odvezao je vuka, natovarivši ga na rame i donio ga u ured.

Činovnik je još sjedio zavaljen iza pisaćeg stola. Kad se pojavio Haggard sa snažnom zvijeri, nagnuo se naprijed i izbuljio je oči.

— Ali... — zaustio je.

Haggard je zbacio vuka na stol.

Nekoliko je papira odlepršalo na pod. Činovnik je skočio na noge i povukao se k zidu. Vučja glava visjela je preko ruba stola. Ralje su bile razjapljene. Staklaste oči gledale su u činovnika.

— Jeste li poludjeli?

— Dobivam tristo dolara — reče mirno Haggard.

Činovnik je prišao k stolu, očito spreman da svakoga trenutka odskoči.

— Je li to zaista »Asesino«? — pitao je. — Lijep komad. Nikad još nisam vidio vuka. Ali ovaj je... Kažete, tristo dolara, je li?

— Toliko iznosi nagrada.

— Novac nije kod mene — reče činovnik, ne odmićući pogled od »Asesina«. — Novac je

prijeko u blagajni trgovine. Ali u podne je zatvoreno i... — Doći ću za jedan sat — reče Haggard. — Idem u hotel na ručak. Ne zaboravite: za jedan sat... Neću čekati isplatu.

— Dobro, čovječe, tristo dolara — reče činovnik. — Ali tu je truplo...

Činovnik ga pokušava podići. Nije uspio.

— Možete ga zadržati — reče Haggard. — Za jedan sat morate ga platiti.

Haggard je izašao, dohvatio je uzde i pošao prema hotelu.

Hotel bijaše najveća građevina u tvrđavi. Imao je dva kata. Ispred prizemlja bio je trijem. Svaki je kat okruživao balkon.

Haggard je najprije namjeravao da ostane nekoliko dana radi odmora. Poslije onoga što je vidio u planini predomislio se. Prisustvo ljudi izazivalo je u njemu jaku odbojnost. Htio je biti sam. Tvrđava Ellis bio je za njega simbol razaranja života u divljini.

Hotelski vratar također je spavao, no nije bio tako neljubazan kao činovnik. Kad se probudio, bez riječi je saslušao narudžbu i nestao u kuhinji. Haggard je sjeo za stol pokraj prozora.

Bio je sam i to mu je godilo. Društvo mu nije bilo potrebno. Razmišljao je o pokolju u gorju Antelope i pitao se, što da radi kad primi novac.

Htio je otići nekamo daleko. Ali kamo? Divljine je svakoga dana bilo manje. Slobode također. Haggard se prisiljavao da misli na nešto drugo, no misli su se neprestano vraćale u gorsku dolinu. Odatle ih nije odagnalo niti jelo.

Premda je bio gladan, Haggard je jeo bez osobita teka. S vremena na vrijeme pogledavao je u velik sat na zidu iza šanka. Nestrpljivo je pratio hod njegovih kazaljki.

* * *

— Gospodine Haggard? — pitao je vojnik s oznakama kaplара, mlad momak s pahuljastim plavim brčićima. — Lester Haggard?

— Da.

— Moja je zadaća — nastavljao je vojnik — da vas otpratim u Ured za indijanska pitanja.

— Zašto?

— Nije mi rečeno.

— Ne ide mi se tamo — reče Haggard. — Za četvrt sata odlazim iz Ellisa.

— Da to prenesem generalu Tapeu? — nesigurnim glasom upita kaplar.

Generalu Tapeu?

Haggardu je prezime bilo poznato. Razmišljao je o tome, gdje ga je čuo. Sjetio se. U novije vrijeme mnogo se pregovaralo s indijanskim plemenima. Često se pritom spominjao general Tape.

— General čeka — reče kaplar i premjesti se s noge na nogu. Što da mu kažem?

Haggard pogleda kroz prozor na spržen tvrđavski krug. Na istočnoj strani uzjahivalo je dvanaest konjanika s narednikom na čelu. Izjahali su u ravnicu.

— Dolazim — rekao je.

Na susjednoj stolici bio je njegov šešir. Dohvatio ga je i ustao. Iz džepa je izvadio dva dolara i stavio ih na stol pored čaše i praznih tanjura. Ka-

plaru je laknulo kad je pošao s njim.

U hotelu je temperatura bila podnošljiva. Vani se nije dalo disati.

Na trijemu je čučao bosonog, polugol meksički dječak. Dječakovo lice bijaše oblo kao lubenica. Kosa je bila crna poput čadi a živahne oči sjale su kao žeravica. Ugledavši Haggarda, dječak je skočio na noge.

— Dobivam dolar, gospodine! — rekao je.

Haggard je stao. Njegova konja nije bilo na mjestu gdje ga je ostavio. Pogledao je dječaka upitnim pogledom.

— Odveo sam ga u staju, gospodine — rekao je mališan.

— Istrljao sam ga, nahranio i napojio.

Haggard se osmjehnuo i rekao:

— Javljaš li se uvijek tek onda kad naplaćuješ?

— Što da pitam, gospodine? reče dječak. — Vidim konja i ako je potrebno, odvedem ga u staju.

— Ako netko neće platiti? — upita Haggard i tutne dječaku u malu šaku srebrn dolar.

— Svi plaćaju, gospodine — odgovori dječak. — Inače bi si natovarili za vrat čitavu konjicu.

— Tako? Onda nemoj zaboraviti da sam ja platio, komandante!

— Hvala, gospodine!

Dječak je otrčao. Haggard je pratio kaplara. Išli su prema Indijanskom uredu, izduženom ciglenom zdanju s otvorima više nalik na puškarnice negoli na prozore.

Kaplar je pokucao i ušao.

Haggard je zastao na pragu. Kaplar je salutirao.

— Gospodin Haggard! — raportirao je.

— Dugo je trajalo — reče čegrtav glas.

Haggard je ušao. U dnu velike prostorije ugledao je za grubim stolom nekoliko muškaraca. Svi su bili u civilu. Čovjek u sredini bio je širok poput ormara. Na jedrom licu kočoperila se čupava brada.

— Nisam htio ići ovamo — reče Haggard. — Kaplar nije kriv.

Bradati je gledao pored Haggarda.

— Odstup! — rekao je.

Kaplar pozdravi i ode.

— Sjednite — reče bradati, ustade i pruži Haggardu preko stola ruku. — Ja sam general Tape.

Haggard privuče stolicu i sjedne.

Zbog malih prozora u prostoriji je vladala polutama. Bilo je vruće. Nekoliko je muha uporno zujalo naokolo. Na jednom zidu visjela je ogromna bivolska koža. Pokraj nje bio je ormar s oružjem. U drugom kutu otkrio je Haggard zemljopisnu kartu iznad oronuloga pisaćeg stola. Pokraj vrata visjela je slika predsjednika Lincolna. Začudio se, makar u prvi mah. Lincoln bijaše mrtav. Njegov se nasljednik zvao Johnson. No ovamo vjerojatno još nisu stigle njegove slike, a ljudima je zasigurno svejedno, tko je trenutno predsjednik. Washington bijaše daleko.

General Tape bio je iz Washingtona.

Poslije oštrog odmjeravanja, general je rekao: — Ovo je

Justin Summers. – Pritom je Tape pokazao rukom prema svrdlastom mršavku s kuka-stim nosom, koji je sjedio na drugoj strani stola. – On je zadužen za indijanska pitanja ovdje u Ellisu. Ostali su džen-tlmeni predstavnici Ministarstva rata i Ministarstva unu-trašnjih poslova.

Haggard je pogledao svako-ga ponaosob. Pred njim je bilo sedam ljudi. Nijedno mu lice nije ništa govorilo. Svi su ga promatrali kao egzotičnu zvjerku i šutjeli su.

– Nemam mnogo vremena – reče Haggard. – Nisam se htio zadržavati u tvrđavi Ellis.

U sparnoj prostoriji osjećala se napetost.

– Znamo da ste bili u lovu – reče general Tape i pogladi bradu. – »Asesino« je prava vučina. Vidio sam ga. S njim nije bilo lako, zar ne?

– Nije. Ali nagrada je do-bra. Nego, generale, zašto ste me zvali?

– Niste mi nepoznati – re-če Tape. – Radili ste nekoliko puta za nas kao izviđač. Mno-gi vas ne vole.

– I ja ne volim mnoge – uzvрати Haggard.

– Međutim, svi priznaju da ste dobar, vrlo dobar čovjek. Bili ste gore u planini?

– Da.

– Je li vam nešto upalo u oči? Jeste li vidjeli neke jaha-će? Lovce, Indijance?

Napetost je postajala nesno-šljivom. Haggard je promatrao generala i razmišljao.

General Tape došao je ova-mo iz Washingtona. Pratili su ga službenici različitih mini-starstava. Pregovaralo se s In-

dijancima, i sad Tape pita, je li bio u brdima, je li što vidio, čuo...

– Vi ste jedini čovjek koji je minulih dana stigao iz Antelo-pe Hillsa – reče general. – Zato sam postavio pitanja koja ste čuli.

– Vidio sam Komanče – reče Haggard.

– Da? – reče general i nagne se naprijed, upiljivši po-gled u Haggarda. – Koliko ih je bilo? Mnogo?

– Pet šatora.

– U brdima?

– U dobro zaklonjenoj dolini.

– I?

– Selo je spaljeno – reče Haggard. Nije se u to htio mi-ješati, ali umiješao se. – Nitko nije preživio – nastavio je. – Napalo ih je šest ljudi. Vjero-jatno su bili lovci na skalpove.

Službenik zadužen za odno-se s Indijancima udari pesni-com na stolu. Bio je uzbuđen. General Tape i ostali također su se teško svladavali.

Summers počeo hodati pro-storijom dugim koracima. Pred jednim je prozorom stao, po-gledao napolje i okrenuo se prema Haggardu. – Nisu bili lovci na skalpove - rekao je.

– Tako mi se činilo.

– Jeste li vidjeli mrtve?

– Izbliza nisam. Bilo je ne-koliko ratnika. Mladića.

– Nijednoga starca? Jeste li sigurni?

– Mislim da jesam.

Summers pogleda Tapea i reče:

– Možda nas je poslužila sreća.

Haggard je htio ustati.

– Vrijeme je da krenem – rekao je.

– Ne – reče Tape – ostanite. Potrebni ste nam. Jeste li vidjeli ljude koji su počinili pokolj?

– Jesam.

– Nisu bili lovci na skalpove – ponovio je Summers.

– Skalpirali su i skalpove su ponijeli sa sobom.

– Radi varke. Ili zbog nekoga drugog razloga – reče Summers i sjedne. – Ovdje, u Ellisu, ne isplaćuju se nagrade za skalpove. Kad se sve to dogodilo?

– Prije nepuna dva dana.

– Slušajte me – reče general Tape. – Da li biste radili kao izviđač?

– Ne bih – odgovori Haggard. – Ulovio sam vuka za kojega dobivam dobru nagradu. Podići ću je i neko ću se vrijeme kloniti ljudskih naselja.

– Radi se o izvanrednom zadatku – reče general Tape.

– Mnogo sam slušao o vama. I kad bih mogao birati, odlučio bih se za vas. Mislim da ste najbolji za taj podvig.

– Ne prihvaćam – odbije Haggard.

– Čuo sam da ste se zalagali za razumna rješenja u odnosima vojske i Indijanaca – nastavio je Tape.

– Većinom beskorisno – reče Haggard.

– U našem slučaju nešto je već postignuto. Stalo nam je do toga da rješenje ne bude ometeno. Prihvatite našu ponudu. Nećete požaliti.

Haggard je razmišljao. Htio je ustati i otići, ali nešto ga je zadržavalo.

– O čemu se radi? – pitao je.

– Znači, prihvaćate?

– Da – reče Haggard.

Vidjelo se da je Tapeu odlaknulo. Opustio se i odmaknuo od stola. Naslonio se.

– Radi se o sporazumu, o ugovoru koji će koješta promijeniti. Nabolje – govorio je Tape. – Zna li Medvjeda koji jaše?

– Čuo sam za njega. Poglavica Komanča.

– Najvažniji čovjek u ovom kraju – reče general Tape. – Pregovarali smo s njim. Dugo. Stari lisac! Komanči će otići u rezervat i osloboditi svoja lovišta za naseljavanje.

– Znači, poglavica je popustio? Klonuo je?

– Ne bih to tako nazvao – s donekle trpkim osmijehom reče Tape. – Područje koje dobiva leži istočno od Ellisa. Izvrsna zemlja, plodna i puna divljači. Komanči su jako pleme. Trenutno si ne možemo priuštiti rat većega opsega. Rezervat za Komanče jeftiniji je od dugotrajnih oružanih sukoba. Na sjeveru imamo ionako dovoljno neprilika s Čejenima, Sijuksima i plemenom Arapaho. Poglavica je igrao na veliku kartu, uporno i umješno. S njim se da razgovarati. Pouzdan je. Za dva tjedna trebalo bi da bude potpisan ugovor. Razumijete li me, gospodine Haggarde! Kao komisija za pregovore zainteresirani smo da ovdje vlada mir. Washington je zainteresiran za to da ugovor stupi na snagu. Vojska ima druge zadaće i ne možemo se razapeti. U južnim državama neprestano se javljaju neprilike s bivšim pobunjenicima. Bili bismo zadovoljni kad bismo imali slobodna leđa, a

to ovisi o odnosima s Indijancima.

— Tako se moglo raditi prije i na drugim mjestima — primijeti Haggard. — Što zahtijevate od mene?

— Neki su ljudi protiv naše politike — reče Tape. — Oni bi rado ovdje imali mali rat. Zemlja što smo je dodijelili Medvjedu koji jaši, državna je, no zadnjih tjedana za nju su se zainteresirali špekulanti. Vjerojatno negdje već čekaju kola s ljudima koji bi naselili rezervat. Radi se o gomili novca. U to nitko od nas ne sumnja. Pregovori su se neprestano ometali. Ako ugovor bude potpisan, spomenuti ljudi pretrpjet će velik gubitak. Zato nam neprestano bacaju klipove pod noge.

— Ako znate o čemu se radi, tražite Washington da oni nešto poduzmu — reče Haggard.

— Ah! — odmahne Tape. — Ti su ljudi jači od svih nas zajedno. Međutim, naša je prednost u tome što nitko od njih neće uprljati ruke. Ovdje su to prepuštili svojim plaćenicima. E, protiv tih lopova možemo nešto poduzeti. Moramo osigurati potpisivanje ugovora. Ako u tome uspijemo, dobili smo bitku.

Ali u četrnaest dana može se svašta dogoditi. Poznato nam je, naprimjer, da razbojnici tragaju za Medvjedom koji jaše. Ako ga uspiju ubiti, nema ništa od ugovora. Osim toga, to bi izazvalo indijanski ustanak, zamah kojega se jedva može procijeniti. Kao što i sami znate, Medvjed koji jaše na ovom je području utjecajna osoba.

Haggard je počeo razumijevati događaje: pokolj u planini, napadači koje je smatrao lovcima na skalpove...

— Ovoga časa ne znamo, gdje se poglavica zadržava — nastavio je general Tape. — Nadamo se da je živ i da će doći na potpisivanje ugovora. Banda goni i njega i članove njegove obitelji. Seoce što ste ga vidjeli u brdima vjerojatno je bilo jedno od njegovih skrovišta.

— Napadači su pretražili sve leševe — reče Haggard. Sada mu je bilo jasno, zašto su to radili. — Činilo se da nisu zadovoljni.

— Znači da nisu uhvatili Medvjeda koji jaše! — reče Summers. — Prokleti psi! Ubijaju Indijance i doseljenicima govore da je to za njihovu sigurnost, dok time izazivaju indijanske napade. Ako ugovor ne bude potpisan, ovaj će kraj biti krvav.

— Tražimo čovjeka — javio se za riječ general Tape — koji bi spriječio krvoproliće i uvjerio poglavicu u to da su naše namjere poštene. Ujedno bi trebalo da se osigura njegovo putovanje do Ellisa. Sad znate sve.

— Generale — reče Haggard — vama je potrebna vojska. Ja sam samotni jahač. Nema pojma o ljudima koji sjede u Washingtonu i šalju svoje vukove da gone Medvjeda koji jaše. Njega također ne poznam osobno, niti znam gdje se krije. Ne poznam isto tako ljude koji ga pokušavaju ubiti.

— Vidjeli ste ih — dobaci Summers. — To su oni koje ste

smatrali lovcima na skalpove. Jamčim!

— Tada je omjer šest prema jedan.

— Ah, pa vi ste izašli nakraj s težim stvarima — reče general Tape. — Spomenuo sam već da sam čuo za vas. Ali, dakako, imate pravo: zadatak je vrlo opasan.

— Kad bih sada sam sebi ispalio metak u trbuh, imao bih veću šansu da preživim, nego ako radim za vas, generale.

— Ne bih to tako gledao — reče Tape.

— Nego kako? Osim toga, jeste li ovlašteni da mi ovako posredno povjerite potjeru u kojoj bi moglo pasti šest glava?

Tape je šutio. Ostali su oborili poglede. Samo je Summers gledao Haggarda u oči.

— Vidjeli ste što su ti ljudi učinili s Indijancima — rekao je.

— To je zasebna stvar — uzvрати Haggard. — Budimo načistu s tim da pokušaj zaštite Medvjeda koji jaše ne može proći bez prolijevanja krvi.

— Službeno ne mogu ugovarati zadatak — reče general Tape pokunjeno. — Ako protivnici potpisivanja ugovora saznaju za ovo ovdje, poduzet će u Washingtonu sve što je moguće kako bih ostao bez uniforme. Njihove prljave poslove ovdje na Zapadu ne mogu dokazati.

— Radoznao sam, koliko mi nudite — reče Haggard.

— Petsto dolara — reče Tape. — Sve je neslužbeno. Pobrinut ću se da vas pet mjeseci vode na platnoj listi tvrđave Ellis kao izviđača. Ali novac

ćete dobiti odmah, čim obavite zadatak. Tada možete otići svojim putem.

— Šalite se, generale?

— Mogu dodati još petsto dolara — javio se Summers. — Ta će svota teretiti isporuke živčnih namirnica za Indijance.

— Onda je neću — reče Haggard. — Preuzimam zadatak za petsto dolara, ali samo zato što sam protivnik lovaca na skalpove i špekulanata sa zemljom koji prolijevaju krv da bi napunili džepove. I zato što sam o Medvjedu koji jaše čuo samo dobro.

— Generalu Tapeu je laknulo.

— Uspjet ćete — rekao je.

— Ili ću jeftino prodati svoj skalp.

— Ne radi se o novcu — promrmlja Tape.

— Ja radim za novac — reče Haggard. — Moram. Ni prema kome nemam obaveza, pa niti prema vojsci ili Indijancima. Ali katkad sam luckast i borim se za druge.

— Mislim da vas potpuno razumijem — reče Summers. — Ova je stvar uistinu vrijedna. Kad bih mogao, uzjahao bih sam. Ali vjerojatno bih za dva dana bio mrtav.

— Sigurno — reče Haggard i ustade. — Nadam se da ste svjesni svega što tražite.

— Ponovo ste u lovu — reče činovnik koji je čitavo vrijeme šutio. — Kao da ste gonili vuka. Promatrajte to s te strane.

— Tako je — reče Haggard.

— Jeste li kad bili u lovu na vuka? Pokušajte jednom. Budete li naoružani do zuba, vuk će vas razderati, jamčim vam. Teško je loviti četveronožnoga

vuka, ali dvonožni s revolverom još su opasniji.

— Razumijem vas, razumijem — u neprilici će general Tape, pogledavši činovnika prijekornim pogledom.

— Dakle, za četrnaest dana — reče Haggard. — Ugovor će se potpisivati ovdje, u Ellisu?

— Ovdje — odgovori general Tape. — Želim vam sreću!

Haggard je izašao bez oproštaja. Mučio ga je osjećaj da je pogriješio, no povratka nije bilo.

Dakako, mogao bi sjesti u sedlo, odjahati i sve zajedno prepustiti zaboravu. Međutim, nikad nije kršio jednom danu riječ.

Dok je išao prema uredu da podigne nagradu, Haggard nije osjećao žegu. Nije čuo što mu je govoiro debeli činovnik. »Asesino« je ležao u kutu. Činovnik se ponašao kao da ga je on uhvatio. Haggard se na to nije obazirao. U mislima je bio negdje drugdje.

Čim je primio novac, napustio je ured. Ispred jarbola postrojilo se dvadesetak zelenih momaka iz pješadije. S narednikom su vježbali pozdrav puškama. Ne uspije li Haggard ispuniti generalov zadatak, uskoro neće vježbati, po najmanje pozdrav.

Kad je Haggard stigao do hotela, ugledao je pokraj staje maloga meksičkog dječaka. Dječčić mu je mahnuo i utrčao u staju. Malo kasnije doveo je konja.

Ždrijebac bijaše osedlan. Vidjelo se da je izvanredno istimaren, nahranjen i napojen.

— Hvala, komandante! — smiješeći se reče Haggard kad je preuzimao uzde.

— Jašete daleko, gospodine? — pitao je dječak.

— Možda čak do pakla — odgovori Haggard.

— Ne zaboravite redovito timariti konja. Možda se ponovo vidimo.

— Sumnjam — reče Haggard, skoči u sedlo i glavom pozdravi dječaka.

U ravnici je pirkao slab zapadnjak. U zraku se osjećao miris prašine.

U daljini se uzdizalo gorje Antelope.

Zbog pokolja u indijanskom selu i zbog »Asesina«, Haggard nije htio jahati u planinu. Ponekad mu se za vrijeme lova činilo kao da goni rođenoga brata.

Sad je ponovo u lovu, upravo kao što je rekao činovnik iz komisije za pregovore. Ali nasuprot lovu na vuka, ovaj put Haggardu se činilo da traži trag pravih grabljivica.

II

Opijevanje mrtvih čulo se izdaleka. Zvukovi starih mrtvačkih pjesama plemena Komanča miješali su se s kreštanjem ptičurina što su kružile nebom i oko krošanja drveća.

Haggard zaustavi konja, sjase i pođe pješice, s puškom u ruci.

Poslije nekoliko prijedanih koraka shvatio je da koristi isti put kao i ubojice.

Zastao je i slušao monotono pjevanje.

Zrak je bio miran, no Haggard je osjećao miris smrti.

S ruba šume promatrao je porušene i spaljene šatore. Ništa se u međuvremenu nije promijenilo.

Naricanje u uništenom logoru odjednom je utihlo. Haggard je opazio sjenu između porušenih šatora. Podiđoše ga hladni žmarci. Nehotice je čvršće stisnuo pušku.

Kad je ušao u selo, prošao je pored spaljenoga šatora i zaustavio se među mrtvacima. Posvuda je bilo tragova razbojnika.

Haggard je znao da nije sam.

Visoko iznad njega letjele su vrane.

Kad je začuo šum u grmlju, Haggard se bacio na tlo. Istoga je trenutka planuo hitac. Metak je prošištao sasvim blizu.

Zvuk još nije zamro a Haggard je već bio na nogama. Skočio je prema potoku, bacio se za najbliži grm i otkotrljao se u zaklon za obalnim rubom. Tada je odjeknuo drugi hitac.

Metak je pogodio Haggardov šešir koji mu je ispao u skoku. Šešir je odletio uvis. Haggard se priljubio uz tlo.

— Ne pucaj! — viknuo je. — Ja sam prijatelj!

Ponovio je to dva puta na jeziku Komanča.

Neko je vrijeme bilo tiho. Nitko se nije javljao. Haggard je napeto osluškivao. Čim je podigao glavu da zaviri prema drugom kraju doline, prasnulo je ponovo.

Metak je preletio iznad Haggardove glave i otkinuo nekoliko grančica.

— Dovraga, prestani! — viknuo je opet.

Pokušao je otkriti mjesto odakle ga strijelac gađa. Morao se povući niže. Zaklonjen potočnim raslinjem privlačio se rubu čistine.

Jedan za drugim pala su još dva hica. Haggarda je poprskala zemlja.

Kad je stigao do šume, iscrpljen se skutrio iza debeloga stabla.

Računao je da ima jednoga, najviše dva protivnika. Na uzvraćanje vatre nije pomišljao. Morao je uvjeriti protivnika da su njegove namjere miroljubive i da nema nikakve veze s pokoljem.

Vrijeme je prolazilo. Ništa se nije događalo. Niz Haggardovo lice cijedio se znoj. Nije ga brisao. Nije se micao. Život u divljini naučio ga je strpljenju i samosvladavanju. Život je često ovisio o tome, čiji će živci duže izdržati napetost.

Zrak je pred Haggardom tako titrao da su mu se pričinjale sjene.

Kad je u grmlju kucnuo metal, Haggardovom kičmom prodoše trnci. Htio je ostati nepomičan, no nešto ga je prisililo da okrene glavu.

Niti četiri koraka daleko pojavilo se tamno lice. Mlad, polugol, mišićav Indijanac podizao je pušku.

Haggard nije oklijevao. Učinio je što je mogao. Bacio je pušku na protivnika i skočio je prema njemu.

Teško oružje udario je Indijanca. Razmak je bio malen i saginjanje mu nije pomoglo.

Pogodak u lijevo rame zanio je ratnika. Uspio je pritisnuti obarač, no pogodio je stablo. Ruka mladoga Komanča klonula je niz tijelo. Nije ju mogao podići.

Haggard je uhvatio za Indijančevu pušku i istrgnuo je iz desnice. Bacivši je na tlo doče-

kao je ratnikov napad. Znao je da neće odustati.

Nalet je suzbio pesnicom i ratnik je pao.

Haggardu nije promaklo kako će Indijanac pokušati da mu baci zemlju u oči. Izmakao se i uzvratio sa dva žestoka udarca u prsa.

Indijanac je hvatao dah. No trenutak kasnije pokušao je udariti Haggarda nogom.

Haggard je izbjegao i taj nalet. Sa dva udarca u bradu konačno je smirio protivnika.

Vidjelo se da je mladić omamljen. Kad se ipak pokušao pridići, Haggard ga još jednom zvizne u bradu. Taj ga je udarac onesvijestio.

Haggard je stajao nad njim dok nije došao do daha. Zatim ga je izvukao na čistinu. Vezao mu je ruke kožnatom uzicom i ostavio ga je da leži među mrtvim suplemenicima.

Stavivši na glavu probušeni šešir, Haggard je pokupio puške.

Čučao je još neko vrijeme pored mladoga ratnika i razmišljao o tome, što će iz svega ispasti.

* * *

Kad je ratnik došao k svijesti, u probuđenim očima nije bilo ničega osim mržnje. Čim je ustao, krenuo je na Haggarda.

Vezane ruke sputavale su ga u pokretima, no Haggard ga je, za svaki slučaj, odgurnuo tako da ponovo padne.

Ratnik podigne glavu i pljuke. Kao i prije, pokušao je Haggarda udariti nogom.

— Budi miran — reče Haggard. — Poslušaj li me, odve-

zat ću ti ruke. Kad se smiriš, počet ćeš razmišljati. Možda tada shvatiš da bi sada bio mrtav, kad bi pred tobom bio neprijatelj.

Ratnik je šutio. Haggard se okrenuo i pošao po svoga konja. Kad se vratio, Indijanac se upravo oslobađao uzice. Ponovo se htio baciti na Haggarda. Udarac ga je u tome spriječio.

Indijanac je ležao na leđima i borio se za dah. Haggard skinuo čuturu sa sedla i ponudi mu vode. Ratnik je okrenuo glavu. Haggard slegne ramenima, gutne i vrati čuturu na njezino mjesto.

— Počinjem gubiti strpljenje — rekao je čučnuvši pored ratnika. Gledao ga je u oči i nastavio je: — Mogao sam ti zakrenuti vrat, zar ne? Ali nisam to učinio. Niti hoću. Shvati konačno da nisam neprijatelj. Vidio sam tko je pobio tvoje ljude. Bijelci. Ne znam kako se zovu, ali saznat ću. Poslan sam ovamo iz tvrđave Ellis. Tamo su ljudi Velikoga bijeloga oca koji su pregovarali s poglavicom Komanča. Oni hoće mir. Hoće da ubojice budu kažnjene za ovo ovdje. Hoće također da se ništa ne dogodi Medvjedu koji jaši. Obećao sam im da ću se za to pobrinuti.

— Bijelci lažu i varaju — reče mladi ratnik.

— Nitko te ne može prisiliti da mi vjeruješ — uzvрати Haggard. — Tko si ti?

— Lovac konja — odgovori ratnik. — Onaj koji će te ubiti.

— Bolje bi bilo da to zaboraviš — reče Haggard. — Spadaš li u ovo selo?

Ratnik nije odgovarao.

— Znaš li Medvjeda koji jaši?

Ratnik je šutio. Lice mu je nalikovalo na obrazinu.

— Poglavica je u opasnosti — reče Haggard. — Oni koji su počinili pokolj tragaju za njim. Vjerovali su da je ovdje i zato su sve pobili. Sada ga traže drugdje. Hoće spriječiti potvrđivanje ugovora kojim se Komančima dodjeljuje zemlja, kako je s poglavicom dogovoreno u Camp Ellisu. Ti ljudi žele rat između Komanča i vojske. Moram se sastati s Medvjedom koji jaši.

— Kornjača! — posprdno će mladi ratnik. — Poglavici nije potrebna tvoja pomoć. Ne ubiješ li me, ja ću tebe čim budem imao slobodne ruke.

— Bilo bi to glupo — reče Haggard. — Ja sam prijatelj Komanča i došao sam sa zadatkom da poglavicu štitim kad bude išao na potpisivanje ugovora. Što sam obećao, to ću ispuniti. Kad bi bio pametan, pomogao bi mi. Ali ti nisi pametniji od staroga kokota. Ako Medvjed koji jaše ima više takvih glupih ratnika, jao njemu.

— Svi bijeli ljudi lažu i varaju nas. Blebeću pred Medvjedom koji jaši i traže priliku da ga ubiju — govorio je Indijanac. — Sada su na taj posao poslali tebe. Od mene nećeš ništa saznati.

Haggard se uspravio. Ratnik se zgrčio. Bilo je očito da očekuje mučenje. Stisnuo je zube tako da su usnice bile nalik na poprečnu crtu i nije se micao.

Haggard se više nije obazirao na njega. Otišao je na rub razorenoga logora i tražio je tragove ubojica. Pokušavao ih je pratiti i tako je došao do

mjesta u šumi, gdje su bili ostavili konje.

Tu su tragovi bili vrlo čitki. Vodili su prema jugu.

Haggard se vratio na čistinu. Mladi se Indijanac oslobodio. Haggardu nije bilo jasno, kako je uspio to izvesti, ali vremena za razmišljanje nije bilo.

Ratnik je upravo htio zajahati Haggardova konja.

Haggard oštro zazviždi. Njegov se ždrijebac odmah okrenuo. Indijanac je jednom nogom bio u stremenu. Konj ga je povukao u stranu i ratnik je pao.

Zatim je ponovo bio na nogama. Potrčao je prema potoku i nastavio je trčati plicakom. Voda je prskala oko njega. Na drugoj obali nestao je u šipražju.

Haggard je ostao na obali. Bio je svjestan toga da Indijanca ne može stići, dok bi se lako dogodilo da upadne u klopku. Osim toga, bio je uvjeren da je ratnik negdje u blizini ostavio konja.

Haggard se okrenuo i između leševa pošao prema svome ždrijepcu. Iako je ratnikovu mržnju razumio, bio je ljutit. Pomoć bi mu bila itekako dobro došla.

Pred lovcem su bili tragovi ubojica i tragovi mladoga Indijanca. Haggard je sumnjao da bi ga oni doveli do poglavice Medvjeda koji jaši. Ratnik je sigurno bio dovoljno mudar da ne počini takvu pogrešku. Više nade pružao je razbojnički trag. Usto se prije ili kasnije mora sučeliti s ubojicama. Da bi osigurao staroga poglavicu,

trebalo je da ukloni one koji traže njegov skalp.

Haggard je uzjahao. Odložio je pušku i skrenuo prema šumi. Malo kasnije jahao je prema jugu. Iznad jahača bilo je užareno nebo, oko njega ništa osim beskraja i samoće. Pratile ga je samo vlastita sjena. U takvim se prilikama najbolje osjećao. U samoći je mogao razmišljati.

Kao što ljudi nisu tražili njegovo društvo, niti on nije želio njihovu prisutnost.

III

Čovjek u sivom odijelu zvao se Jack Vermillion. Bio je mršav i visok. Lice mu je bilo jednako sivo kao i odijelo, na kojem se vidjelo da ga je šivao dobar i skup krojač, vjerojatno u Cansas Cityu ili u Fort Smithu.

Kad je Vermillion zaustavio svoj jednopreg ispred trgovačke stanice na Sweet Wateru, postrance od područja Brasa-de, sunce je počelo silaziti prema zapadu.

Podignutih obrva Vermillion je promatrao oronulo zdanje od balvana i sušene cigle. Potom je ušao.

U polumračnoj prostoriji osjećao se miris prašine, duhana, kave i kože. Naokolo su bile gomile robe svih vrsta. Između toga našlo se mjesta za nekoliko stolova i stolica. Sa stropa su visjele tri petrolejke. Dvije su gorjele, šireći oko sebe slabo svjetlo.

Blizu vrata sjedio je čovjek srednje visine. Neobrijan. U prljavim hlačama i zamašćenoj košulji. Prevrtao je listove nekoga požutjeloga kataloga.

Kad je Vermillion ušao, prljavko je okrenuo loptastu glavu i pogledao ga mrzovoljnim pogledom.

– Dundee? – upita Vermillion umjesto pozdrava.

– Da.

– Htio bih ovdje nekoga pričekati.

– Nitko vas ne sprečava.

– Sami ste?

Dundee pogleda naokolo.

I Vermillion se ogledao. Na njemu se vidjelo da se ne čudi što je Fats Dundee u toj rupi najčešće sam.

– Mogu li vas čime poslužiti? – upita Dundee i ustane, brišući prljave prste o jednako prljavu košulju.

Sve se jače osjećao vonj znoja.

Vermillion zavuče ruku u unutrašnji džep kaputa i izvuče dva komada po dvadeset dolara. Tutnuo ih je Dundeeu i odmaknuo se.

– Neću ništa, osim da nestanete – rekao je.

Dundee ga je nijemo promatrao.

Vermillion je otišao u kut i sjeo je za stol na mjestu s kojega je mogao vidjeti vrata. Dundee je neko vrijeme stajao gdje se zatekao, pogledajući naizmjenice u novac pa u stranca.

– Tko ste vi? – upitao je.

– Izadite! – otresao se Vermillion.

Dundee proguta slinu. Htio je nešto reći, no zavezao mu se jezik. Šutio je. Bojao se. Nije znao zašto, ali bio je siguran da ga osjećaj ne vara. Sporim korakom obišao je šank i nestao.

Vermillion se naslonio i čekao je. Kad je malo kasnije

čuo topot konja, izvadio je zlatan džepni sat na debelom lancu i podigao poklopac.

U dvorištu su jahači zaustavljali konje. Nedugo poslije toga otvorila su se vrata.

U prostoriju je ušlo pet muškaraca. Prvi je bio nevisok čovjek vrlo širokih ramena i oštro rezanoga lica. Obrazi su bili osjenjeni gustom ponaraslom bradom. Crna kosa spuštala se do okovratnika košulje. Pamučna košulja bijaše isprana. Na tamnosmeđom kožnatom prsluku bili su srebrni ukrasi.

Drugi je bio visok i vitak. Njegov sivi kaput vidio je i bolje dane. Mladoliko lice bijaše blijedo i boležljivo.

— Dobro večer, gospodine Vermillion! — pozdravio je crnokosi.

— Sjednite, Harper — reče Vermillion, ne uzvativši pozdrav i jedva pogledavši došljaka.

— Pošaljite svoje ljude k šanku, neka uzmu viski — reče Vermillion.

Frank Harper proguta slinu.

— Slušajte vi — reče plavi momak — tko smo mi?

— Idi s ostalima, Kide! — reče Harper.

Plavokosi se prkosno okrenuo i pošao je prema šanku. Preostala trojka za njim. Jedan je dosegnuo bocu bez naljepnice i postavio je čaše.

Frank Harper sjeo je nasuprot Vermillionu.

— To nije bilo potrebno — rekao je. — Moji ljudi sve znaju i pouzdani su.

— Hoću da razgovaram s vama — odvrati Vermillion. — Vidim da su tu samo četvorica.

Rekli ste mi da imate petoricu.

— Na putu ovamo naišli smo na trag i nisam htio da se ohladi. Dough ga prati.

— Drugim riječima, staroga niste maknuli?

— Gospodine, prije nekoliko dana u gorju Antelope našli smo mali logor. Medvjed koji jaše trebalo je da bude tamo. Tako smo bili obaviješteni. Logor smo u hipu pregazili. Nitko se nije izvukao, ali stari nije bio tamo. Ili je nešto nanjušio, ili se nigdje dugo ne zadržava.

— Ne zanimaju me pojedinosti — reče Vermillion. — Zašto da pamtim i ovo i ono? Dovoljno je da vi znate što je dogovoreno i za što ste plaćeni. Od vas želim čuti samo to da je Medvjed koji jaši mrtav. Ništa drugo!

— Nismo ga još našli — reče Harper, zagledavši se u izgreden stol.

— Prokleta slab učinak — reče Vermillion, podigavši glas. — Taj ugovor u tvrđavi Ellis ne smije biti potpisan. Ako on stupi na snagu, propao sam. Tristo ljudi spremno je da naseli područje koje je namijenjeno Komančima. Doseljenici ne znaju za ugovor. Ako im kažem da se vlada nagodila sa crvenokošcima i da im je dala zemlju koja je upravo prodana, razderat će me na komade. Jer ja sam je prodavao, dovraga! Ali nemojte misliti da ćete pritom ostati čitave kože, Harpere. U osnovi uzevši, ja sam samo posrednik. Moj novčani udio u tom poslu nije velik. Veliki sudionici sjede u Washingtonu. Ali njihova ruka seže do kraja svijeta. Nit-

ko im ne može pobjeći, pa niti vi. Nema takve rupe, gdje vas ne bi našli. Njima je dovoljno da posumnjaju. Pred nama je još samo četrnaest dana, Harpere.

— Znam — reče Harper. — Nije potrebno da mi prijetite.

— Dao sam vam pet tisuća dolara, Harper. Moram vam spočitnuti da dosad zajedno sa svojim kokošarima niste zaradili niti cent.

— To se ne može reći.

Harper posegne rukom pod prsluk i izvuče kožnat zavežljaj. Kad ga je razriješio, pred Vermillionom se na stolu našlo najmanje petnaest indijanskih skalpova.

Vermillion se trgnuo kao da ga je ujela zmija.

— Maknite to! — ciknuo je.

— Odmah! Jeste li poludjeli? Neću to gledati! To je još krva-vo...

— Tako je uobičajeno — reče Harper. — Htio sam vam samo pokazati da nemate pravo. Da smo učinili nešto za dobiveni novac.

Harper je ponovo smotao skalpove i spremio ih. Vermillion se teško smirivao.

— Ako ne možete gledati krv, gospodine — govorio je Harper — vratite se u Washington.

— Od vas ne tražim savjete

— mrgodio se Vermillion.

— Plaćam vas za nešto drugo.

— Dobro, dobro gospodine Vermillione. Prije četiri tjedna rekli ste mi da vam donesem glavu Medvjeda koji jaše. Ali vidim da to ne biste podnijeli.

— Ne budite drski, Harpere!

— reče Vermillion, — Bude li poglavica za četrnaest daja još

živ, i vi i ja nosit ćemo svoje glave pod pazuhom.

— Zemlja je prostrana, gospodine — reče Harper. — Posvuda ima skrovišta. Medvjed koji jaši rođen je ovdje i zna svaki pedalj. Zadnji je put viđen kad je bio na pregovorima u Ellisu. Poslije toga je nestao.

— Nitko nije mogao slutiti da će se sporazumjeti s onim idiotima iz Washingtona. Medvjed koji jaše bio je poznat po ratničkom raspoloženju. Nije se moglo računati s tim da će biti udovoljeno njegovim zahtjevima. Ali kakve koristi od priče? Do promjene može doći jedino ako ugovor ne bude potpisan, a to je vaša briga, za to ste vi plaćeni. Prisjetite se da poslije obavljenoga posla dobivate još pet tisuća dolara.

— Dan i noć ne mislim ni na što drugo nego na taj vraški posao — reče Harper. — Moji ljudi također. Jasno nam je, gospodine što sve zajedno znači i za vas i za nas.

— Sa svakim danom bit će teže zadržavati nasljednike. Dovoljno je da na naš logor naleti vojna patrola...

— Ne zabrinjujte se, gospodine — požurio je Harper. — Naći ćemo mi staroga. U to ne sumnjam. Već smo ga opkolili. Pitanje je dana...

— Ne zaboravljajte ljude u Washingtonu, Harpere — nestrpljivo će Vermillion. — Ne uspijemo li, platit ćemo to glavama. Nećemo se moći izvući. U Washingtonu su sve isplanirali. Osim toga, upozoravam vas da je general Tape poslao čovjeka da štiti poglavicu.

— Kojega čovjeka?

– Ne znam. Ime mi nije spomenuto.

– Hvala za obavijest – reče Harper.

Vermillion je ustao. Djelovao je umorno i zabrinuto.

– Ponavljam – rekao je – ili ćete uhvatiti Medvjeda koji jaši, ili smo uskoro mrtvi. Za četrnaest dana ne mogu biti ovdje. Morat ćete doći k meni. Ako se ne pojavite, znat ću da je sve bilo besmisleno.

– Sve će biti kako smo se dogovorili, – reče Harper. – Pripremite novac.

Vermillion je izašao bez pozdrava, popeo se na kola i nestao je u noći.

Frank Harper ostao je neko vrijeme za stolom. Zatim je ustao i tromim korakom pošao prema šanku.

– Slijedeći put ću ga ubiti – reče plavokosi.

– Ne razbijaj time glavu – uzvratila Harper. – Mislim da smo se upustili u prokleta veliku igru.

– Ah, staroga ćemo crvenokošca uhvatiti – odmahnuo je plavokosi.

– Volio bih biti u to siguran poput tebe – reče Harper.

– Popij gutljaj – reče plavokosi i ponudi svoju čašu.

– Jašemo dalje – reče Harper. – Odmah. Možda je Dough uspio nešto naći.

Harper iskapi čašu i pođe prema vratima. Ostali su krenuli za njim.

Na nebu bijaše polumjesec. Nekoliko je zvijezda treperilo u noćnoj usamljenosti.

Jahači su okrenuli konje, pregazili Sweet Water i pošli su prema sjeverozapadu. Fats Dundee stajao je pored skladi-

šta i gledao je za njima. Jahači ga nisu vidjeli, tako se priljubio uz drvenu stijenu.

Fats Dundee slušao je kako mu lupa srce.

*

Mladi Indijanac, zvan Lovac konja, znao je da ga netko prati. U predvečerje je još opazio čovjeka koji jaše njegovim tragom. Vidio ga je i prije. Nije mu bio sasvim nepoznat.

Jahač bijaše neoprezan. Nije se krio. Kao da nije pomišljao na mogućnost da je njegov protivnik možda u blizini i da bi ga mogao zaskočiti.

Tragač je bio čovjek srednje visine. Jahao je pjegava konja. Bio je prilično debeo i znojio se. Revolver mu je visio o remenu hlača. Pokraj sedla stršio je kundak šarporke.

S okrugloga lica stršali su jaki brkovi povinutih krajeva. Pogled je neprestano bio prikovan uz tlo. Što je planina bila bliža, trag bijaše nejasniji.

Lovac konja klečao je na stjenovitoj izbočini planinskog obronka i mogao je vidjeti svaku pojedinost. Znao je da stranac mora projašiti pokraj njega. Mogao je čekati.

Sunce bijaše visoko. Nebom se muvalo nekoliko oblačića kao ovce pašnjakom. Drugih pokreta nije bilo.

Lovac konja mislio je na visokoga stranca. Da ga je on pratio, njega ne bi opazio. On bi se mudrije ponašao. Otkako se oslobodio veza i pobjegao, Lovca konja zaokupljala je pomisao da je pogriješio. Čudio se samome sebi. Morat će o tome porazgovarati s Medvjedom koji jaše. On je razuman

poglavica. Svašta je doživio. Iskusan je i moći će prosuditi što je dobro a što loše. Lovac konja nije se, doduše, s njim slagao u svemu što je dogovoreno u Ellisu, ali protivio bi se i inače svakom ugovoru jer je bio uvjeren da su to samo napisane laži. No Medvjed koji jaše bio je njegov otac.

Debeli jahač približio se izbočini.

Trag bijaše slab, ali još se mogao raspoznati. Jahač se naginjao u sedlu i pratio ga.

Kad je bio ispod izbočine, Lovac konja skoči na njega.

Udarac bijaše tako težak da je konj posrnuo i pao.

Životinja je preplašeno rzala a Lovac konja otkotrljao se s jahačem nizbrdo. Čovjek je bio tako iznenađen da nije ništa poduzimao.

Obojica su se zaustavila na jednom deblu. Mladi Indijanac udario je u njega kičmom i za tren ispustio jahačev vrat.

Debeljko je odmah počeo puzati uzbrdo. Kad se uspravo, zastao je ukočen od straha. Zatim je posegnuo za revolverom, ali oružje mu je ispalo u padu i ležalo je na tlu udaljeno najmanje deset koraka. Po licu sudeći, stranac je trpio bolove. No unatoč svemu pokušao je udariti Lovca konja čizmom.

Mladi ratnik izmaknuo se i uhvatio napadača za nogu. Kad ju je stegnuo, zakrenu je svom snagom.

Debeljko je zaurlao. Pao je potrbuške no odmah se počeo uspravljati.

Indijanac je bio brži. U njegovoj ruci već je bilo kratko

uže s hrapavom kuglom na drugom kraju.

Niz lice debeloga jahača tekle su suze. Nije dugo izdržao. Umro je sjedeći. Kriknuo je i prevalio se na leđa.

Lovac konja pričvrsti svoje ubojito oružje za pojas i pođe uzbrdo. Strančev konj drhturio je na mjestu gdje je bio pao. Indijanac se na njega nije obazirao. U grmlju ga je čekao njegov ždrijebac.

Zajahavši konja, krenuo je prema zapadu, ne mareći za mrtvoga čovjeka i njegovu životinju. Kad je došao do plitkoga potoka, nagnao je konja u vodu i jahao sredinom korita prema sjeveru. Voda je za njim brisala tragove.

* * *

Kad je Haggard stigao do Dundeeove stanice, sunce je iskosa obasjavalo površinu Sweet Watera. Haggard je jahao obalom, vodeći za sobom konja s mrtvacem.

Leš debeloga čovjeka ležao je poprijeko sedla. Desno su klimatale noge, lijevo ruke i glava.

Zrak iznad Brasade imao je okus prašine. Posvuda su letjeli rojevi muha i komaraca. Dan još nije odmakao, no bilo je vrlo toplo.

Stanična zdanja kao da su izumrla. Divlja loza penjala se po krovu skladišta. Prozorska stakla bila su slijepa, zaprašena. Neka su bila porazbijena i zamijenjena papirom od vreća.

Haggard je znao da je prije punih petnaest godina Fats Dundee prvi u tom kraju osnovao trgovačku stanicu. Opskrbljivao je pridošle farmere i

rančere a oduvijek je također trgovao s Indijancima.

Kad je osnovan Camp Ellis, Dundeeov je posao oslabio. Imao je priliku da prijede u tvrđavu, ali nije mu se dalo. Ostao je gdje je bio. Ljudi su ga pomalo zaboravljali. Njegova stanica postala je skrovište kojekakvih sumnjivih tipova. Dokazati se nije moglo, no svakome je bilo jasno da se Dundee bavi mutnim poslovima. Inače bi davno umro od gladi.

U dvorištu je Haggard zaustavio konja i ukočenih se udova spustio sa sedla. Konje je jednostavno ostavio sa spuštenim uzdama i pošao je prema glavnoj zgradi.

Na pješčanom tlu opazio je škorpiona. Pod strehom su pauci ispleli guste mreže.

Haggard odgurne vrata i uđe. Prostorija bijaše prazna. Haggard pride šanku i pokuca pesnicom po mrljavoj dasci.

– Hej, Dundee!

– Tu sam – javio se Fats Dundee iza perlastoga zastora. Bio je mrzovoljan.

– Zaboravio si me, Fatse? – reče Haggard i nagne se preko bara.

Dundee ga pogleda u lice.

– Bio sam ovdje prije dvije godine – reče Haggard.

– Znam – uzvratila Dundee.

– Ti si Haggard. Viski?

– Kasnije – odgovori Haggard. – Ovdje ima velikih promjena.

– Sve se promijenilo. Ovo je sada kraj svijeta. Njegova stražnjica. Dobro došli.

– Trebalo je da se preseliš u Camp Ellis.

– Na Mjesec! Dovraga, neće mi prokleta vojska određivati, gdje da se naselim. Ovo je slobodna zemlja.

Dundee stavi pred sebe čašu, natoči nešto bezbojno i gutne.

– Sirotinja i samotinja – gundao je i ponovo je napunio čašu.

Lice mu je bilo tugaljivo.

– Nema posjetilaca? – upita Haggard.

– Malo – promrsi nerasploženi Dundee.

– Prošlih dana nije dolazio nitko?

Dundee odloži čašu i šutke pogleda Haggarda.

– Hoću svoj mir – reče Dundee.

– Mislio sam da ga imaš i previše. Varam se?

– Rekao sam što sam rekao.

– Doveo sam ti posjetu – reče Haggard. – U dvorištu je.

Dundee se odgegao do ruba šanka, pogledao je Haggarda i otvorio je vrata.

Haggardu se činilo da su se Dundeeova leđa trznula. Polako, kao da ga netko vuče koncem, Dundee je izašao napolje. Haggard je pošao za njim.

S vrata je vidio da Dundee stoji pokraj konja, zaviruje u lice ubijenoga i promatra udarcem razbijeno tjeme lubanje.

– Što ovo znači? – upitao je Dundee, okrenuvši se.

– Tko je taj čovjek, Fatse?

– Ne znam. Zašto si ga dovikao k meni?

– Trag me vodio ovamo – odgovori Haggard. – Usput sam naišao na toga momka. Prije je jahao s drugima. Bilo ih je šest. Zatim se ovaj odvo-

jio i odjahao je u brda. Ostali su nastavili put. Bili su kod tebe, Fatse.

– Ne razumijem te – reče trgovac. – Sjedni na konja i gubi se! I ne zaboravi na leš.

Fats Dundee pođe prema kući. Haggard je stao pred nje-ga.

– Tko je mrtvac, Fatse? – pitao je.

– Ne znam – odgovorio je Dundee.

– Znaš – reče Haggard. – Niti meni nije nepoznat. Ne znam mu ime, ali vidio ga je-sam. Gore u Antelope Hillsu. Tamo je bio mali indijanski lo-gor sa pet šatora. Tada se po-javila šestorka i napravila po-kolj. Budne su bile samo dvije žene. Nitko nije stigao ništa poduzeti. Svi su pobijeni i žene i djeca i ratnici, kojih je bilo malo. Ovaj momak bio je me-đu napadačima. Ostala petori-ca odjašila su k tebi. Tragovi ne lažu, Fatse.

– Nemam s tim veze. Ostavi me u miru.

– Fatse – nastavio je Hag-gard – znam da ovdje živiš loše. Ali i to je bolje od prera-noga umiranja. Pobune li se komanči, sigurno je da te neće poštediti. Priželjkuješ rat, Fat-se?

– Ništa ja ne priželjkujem – reče Dundee. – Umukni i idi!

– Fats – reče Haggard – mogao bih te usput povesti u Ellis. Tamo ćeš progovoriti. Bo-lje je za tebe da odvežeš jezik kod kuće. Tko su ti ljudi? Što su tražili ovdje?

Dundee pokuša zaobići Hag-garda. Haggard ga uhvati za masnu košulju. Dundee se opi-

rao rukama pa ga Haggard ispusti i udari desnicom po-sred lica.

Dundee je jauknuo i pognuo se. Drhtao je kao da ga trese groznica.

– Tko su ti ljudi, Fatse? – pitao je Haggard.

– Voda se zove Frank Har-per – odgovori Dundee bez prevelikoga oklijevanja. – Pla-voga momka zovu Kid, valjda zbog dječjega lica. Ostale ne poznam, znam samo imena. Jedan je od njih Dough. Ovaj – pokaže Dundee mrtvacu.

– Kako ih dugo poznaješ?

– S vremena na vrijeme do-laze ovamo na piće. Ne znam čime se bave.

– A jučer? Jesu li jučer ta-koder došli na čašicu?

– Da i...

– Fatse – prekinuo ga je Haggard – budeš li lagao, po-lomit ću ti kosti.

– Sastali su se s nekim čo-vjekom.

– S kojim?

– Nemam pojma. Nikad ga prije nisam vidio. Kicoš s li-cem pogrebnika. Gurnuo mi je u ruku novac i izbacio me na-polje. Iz moje vlastite kuće. Za-misli...

– Tko je taj čovjek, Fats?

– Ne znam – reče Dundee gotovo vičući. Kag ga je Hag-gard ošinio pogledom, podi-gao je ruke kao da želi zaštititi lice. – Čovjek je došao jedno-pregom i odvezao se prema istoku. Poslije su otišli i ostali.

– Učinio si sve što su ti re-kli, zar ne Fatse?

– Još mi se ne umire. Pusti me.

Haggard ga nije dirao. Fats Dundee teturao je prema kući.

Haggard ga je dostigao na pragu i udario ga je nogom u stražnjicu. Dundee poleti naprijed i opruži se po nabijenom zemljanom podu.

Haggard je zatvorio vrata. Zatim je stao pokraj Dundeea i rekao:

– Bolje bi bilo da razumno razgovaramo, čovječe.

– Zakrenut će mi vrat – jadicovao je Dundee ustajući.

– Od mene neće ništa saznati.

– Zašto ih zapravo tražiš? Što hoćeš? – pitao je Dundee.

– Ja postavljam pitanja, Fatse – reče Haggard. – Budi poslušan!

– Čuo sam da se radi o nekom ugovoru i zemlji – reče Fats Dundee. – Napirlitani je rekao da naseljenici čekaju pokret. Poglavica, Medvjed koji jaše, mora biti ubijen inače posao propada. Nisam mogao čuti sve što je rečeno. Ali Harper je primio novac da makne poglavicu.

– Dovoljno je, Fatsi! Nisi li mogao sve to odmah reći? Kažeš da se stranac odvezao prema istoku?

– Jednopregom.

Fats Dundee je ustao. Nesigurnim je korakom otišao do police. Dohvatio je bocu i počeo je piti bez čaše.

Haggard je prišao i uzao mu je bocu.

– Fatse, moraš zadržati hladnu glavu – rekao je. – Hoće li se oni ljudi vratiti?

– Ne znam. Što sve to znači?

– Ne znaš, je li?

– Ne.

– Makar trguješ s Komančima i bijelcima?

– Nitko mi ništa ne kaže, ja ništa ne pitam. Dajem robu a kupci plaćaju. Ostavljaju me u miru i to mi je dovoljno.

– Poznaješ li Medvjeda koji jaše?

– Vidio sam ga dva put.

– Pokušavaju ga ubiti. Je li ti jasno što to znači? – Crvenokošci će isprevrtati zemlju tako da tisuću godina neće niknuti trava. Zašto da ga ubiju, dovraga?

– Radi se o gomili novaca, Fatse – reče Haggard – kao uvijek. Čuješ li da je Medvjed koji jaše mrtav, pokupi stvari i bježi. Ako te izdaju noge, hodaj rukama. Otiđi što dalje budeš mogao. Na logor Ellis nećeš se morati ljutiti. Neće ga biti.

Haggard pođe prema vratima i reče:

– Uskoro sam ponovo ovdje, Fatse.

– Uzet ćeš mrtvacu?

– Zašto da ga uzmem, Fatse? Jesam li ja pogrebnik?

– Ali ne možeš ga jednostavno ostaviti ovdje.

– Imaš dovoljno mjesta, da ga zagrneš – reče Haggard.

– I ne zaboravi da konj mora nestati.

– Niti ja nisam pogrebnik!

– vikao je Dundee.

– Ostavi ga u dvorištu – dobaci Haggard.

S tim je riječima izašao i uzjahao.

Sunce je bilo visoko, žega nesnosna.

Fats Dundee stajao je na vratima i vikao je za Haggardom, ali on ga nije slušao. Jahao je prema istoku prateći slab trag lakih kola.

Trgovac obriše znoj nadlaničom i ode u skladište. Malo

kasnije pojavio se u dvorištu s lopatom u ruci. Dugo se ogleđavao naokolo. Nigdje nije bilo nikoga. Vidio je samo Haggarda kako nestaje u daljini. Zatim je uhvatio konja za uzde i žurnim ga je korakom poveo prema Brasadi.

* * *

— Bijelci lažu i varaju, oče - govorio je Lovac konja. — Dok se smiješe, drže u džepu nož kojim će ti prerezati grlo. Njihova su obećanja, nalik na vjetar koji neprestano mijenja pravac i nikad ne ostaje na jednom mjestu. Bijelci sklapaju ugovore da bi štedjeli na oružju, barutu i olovu. Pokušavaju da nas pobijede bez vojske, papirima. Nemoj ići u Ellis i ne stavljaš znak na ugovor. Pođi sa mnom da se zajedno borimo.

— Mlad si i nagao, sine — reče Medvjed koji ješe. — Nisi vidio i doživio ono što sam vidio i doživio ja. Od toga mi je pobijelila kosa.

Poglavica se uspravio i zagledao se s brda u široku ravnicu, iznad koje je titrao omarski zrak.

Medvjed koji jaše bio je visok, vitak i snažan čovjek gipkih pokreta. Teško je bilo procijeniti koliko je star. Koža na licu bijaše zategnuta, opaljena, boje mjedi, tamnija u karakternim brazdama. Oči su bile oštire i bistre, nos blago kukast.

Sijeda kosa spuštala se do ramena. Na sebi je poglavica imao jednostavnu kaliko-košulju i hlače od štavljene kože divljači.

— Točno je da nam većina bijelih ljudi ne želi dobro — reče Medvjed koji jaše. — Ali

svi nisu takvi. Jedni lažu zbog pohlepe, drugi zbog gluposti. Oni koji nas poznaju i koji su mudri, oni govore istinu. Njima možemo vjerovati. S njima se moramo dogovarati, inače ćemo jednoga dana nestati kao pijesak koji je raznio vjetar, ili kao snijeg na suncu. Kad sam bio mlad kao ti, bili smo brojni i snažni. Tada su se pojavili bijeli ljudi. Isprva ih je bilo malo, poslije sve više i više. Ubijali smo ih, ali nas je bilo sve manje. Iako je mnogo bijelaca pomrlo, bili su sve jači. Da bismo izbjegli propast, moramo živjeti s njima. Moramo pregovarati dok još nismo preslabi da bismo podigli glas. Budemo li se boriti tako dugo dok ostane samo nekolicina, nitko neće s nama htjeti razgovarati. Ugovor s bijelim generalom dobar je i zato prihvatljiv. Dobit ćemo dobru zemlju s mnogo divljači. Moći ćemo loviti i uzgajati ono što nam bude potrebno. Svijet bijeloga čovjeka bit će još moćniji. Morat ćemo u njemu živjeti.

— Sva zemlja ovdje pripada Komančima — reče mladi ratnik. — Bijeli je ne mogu dijeliti i dodjeljivati.

Lovac konja čučao je na tlu i gledao u oca.

— Bijelci nemaju pravo, ali imaju snagu — reče sijedi poglavica. Neću dopustiti da moj narod propadne. Staviti ću svoj znak na taj ugovor. Ako to ne učinim, izbit će velik rat. Kako se god hrabro borili, nećemo pobijediti.

— Ali taj ugovor nije častan — ustrajao je mladi ratnik. — Bijelci su poslali za tobom ljude koji bi trebalo da te ubiju.

— Razjedinjeni su upravo kao i mi — reče stari poglavca. — Znam da mnogi u mom narodu ne odobravaju ugovor, kao i mnogi bijeli ljudi. Veliki bijeli otac hoće da ugovor bude potvrđen. General Tape također. Prijatelj Indijanaca Summers u Ellisu isto tako. Ne gubi povjerenje u mene, sine. Nikad ne bih učinio nešto što bi bilo loše za moj narod.

— Logor u kojem si prošlih dana živio razoren je — reče mladi ratnik. — Šatori su porušeni i spaljeni. Pobijene su žene i djeca, ratnici, svi. Moraš se sakrivati u brdima. Zoveš li to mirom?

— Kad stavim znak na ugovor, sve će biti drukčije. Otići ćemo na svoju zemlju i živjeti u miru. Bijeli ljudi koji hoće rat boje se ugovora. Zato me gone. Ali glupi su i neće me uhvatiti.

— Na putu ovamo ubio sam jednoga od tih što prate tvoj trag. U selu se pojavio neki lovac. Borili smo se. Pobijedio je, ali nije me htio ubiti. Rekao je da ga šalje general Tape. Trebalo bi, kaže, da te čuva. Nisam mu vjerovao.

— Moramo biti oprezni, ali prebrodit ćemo i to vrijeme. Odjaši k ratnicima i reci im neka budu spremni. Dan poslije mlada bit ću u tvrđavi Ellis. Tada će zavladata mir.

Lovac konja se uspravio. Medvjed koji jaše stavio mu je ruku na rame i pogledao ga u oči.

— Dugo sam se borio, sine — rekao je. Moja je volja da bude mir. Budeš li jednom vodio naš narod, zapamti da se vremena mijenjaju. Ako se i

mi ne bismo mijenjali, vrijeme bi prešlo preko nas. Idi sada!

— Srce mi je puno pitanja — reče Lovac konja.

— Jednoga ćeš dana na njih sam odgovoriti. Vidjet ćemo se u Ellisu.

Poglavica se okrenuo i mekim je korakom pošao prema stijeni, u sjeni koje je stajao njegov konj. Kad je uzajahao, podigao je ruku na pozdrav i nestao je u brdima.

Lovac konja gledao je za njim. Kad ga je izgubio iz vida, otišao je k svome poniju.

Kad je utihnuo topot konja Medvjeda koji jaše, Lovac konja krenuo je nizbrdo, pazeći da iza sebe ne ostavi trag.

IV

Bio je to pravi grad od šatora u preriji zapadno od Washite. Pred Haggardom je bilo mnogo kola, od lakih jedno-prežnih do teških zaprega. U malim šatorima očito su živjele obitelji. U velikima, kakve je upoznao na gradnji željeznice, bili su saluni i igračnice.

Vjetar je donosio žamor ljudskih glasova, zvukove glazbe i zveket suda.

Haggardu se činilo da sanja. Počeo je shvaćati, zašto protivnici ugovora o miru tako užurbano i uporno gone poglavicu Medvjeda koji jaše. General Tape nije mu ni jednom riječju spomenuo da je zemlja određena za rezervat prodana, da ljudi čekaju trenutak kad će je zaposjesti. Možda Tape i sam nije to znao. Ako ti ljudi u prijskom logoru saznaju da su prevareni, nastat će pakao.

Logor se nalazio u izduženoj dolini, podaleko od glavnoga

puta. Haggard je pratio trag jednoprega od Dundeeove stanice i izgubio ga je prije dva kilometra, ali jahao je dalje. Tako je naišao na logor.

Sunce bijaše nisko. Iako se približavalo večer, vrućina nije popuštala.

Haggard je prošao pokraj prvih kola. Nekoliko je ljudi podiglo glave i zagledalo se za njim. Kad je projahao kroz vanjski prsten kola, pred Haggardom se pružila prava cesta koju su u preriji utrli kotači i konjska kopita. Desno i lijevo bili su veliki šatori. U njima su bila najmanje tri saluna. Na jednoj je ploči pisalo »General Store«. Tiskale su se tu i novine. U mnogim su šatorima bili uredi posrednika, pravnika i zastupnika banaka.

Na kraju šatorskoga reda bila je crkva, prostor ograđen platnom i nenatkriven.

Haggard se zaustavio ispred jedne od staja. Kad je uvodio u nju konja, zapahnuo ga je ustajali zrak. S jedne i druge strane tiskale su se konji i mazge ispred kojekako sklepanih hranilica.

Pojavio se krezubi konjušar.

— Uzmi dolar — reče mu Haggard — i uredi moga konja. Nahrani ga. Daj mu zobanje i vode. I reci mi, gdje da se javi čovjek koji hoće kupiti zemlju?

— Hm, tko se želi ubilježiti, mora k gospodinu Vermillionu — reče stajski momak. — On odlučuje o tome, hoćete li dobiti kakav komad. Možda vas prati sreća, gospodine. Gotovo sve je već rasprodano. Cijene su trenutno još prilično niske. Kad jednom krenemo u dolinu

Washite i počnemo je naseljavati, cijene će porasti.

— Sigurno — reče Haggard.

— Kad bi trebalo da se krene?

— Otprilike za dva tjedna — reče konjušar povjerljivo. — To sam čuo jučer u Cattlemenovu salunu. Gospodin Vermillion razgovarao je tamo sa svojim advokatom. Vrijeme se oteglo. Neke su obitelji ovdje osam tjedana.

— Pripazi dobro na moga konja — reče Haggard i izađe na prašnjav put.

Na nebu se pojavilo rumenilo. Koprena večeri širila se nad prerijom i nad šatorima. Tu i tamo zapaljene su prve svjetiljke.

Iz saluna dopirala je glazba. Ponegdje se javljala violina, drugdje je uzdisao orkestrion. Iz trećega saluna čuo se prigušen glas pjevačice.

Kad je u zraku namirisao pečenje, Haggard osjeti glad. Ali nije imao vremena za jelo. Htio je najprije upoznati toga Vermilliona koji prodaje tuđu zemlju.

Gledao je ploče pred šatorima. Čitao je imena i natuknice koje su govorile, kakvi se poslovi tu obavljaju. Sa svakim korakom u tom čudnom gradu bio je svjesniji toga kako u pozadini mora biti moćna organizacija. Počeo je shvaćati generala Tapea koji nije htio službeno nastupiti protiv tih ljudi. Bojao se njihove moći.

Kad je razmišljao o tome kako šaka bogatih može uništiti mir u čitavoj pokrajini, Haggarda je spopadao bijes. Ti su ljudi ravnodušni prema smrti, njima je svejedno, hoće li indijanski narod biti desetkovan

ili će nestati. Njima je stalo jedino do zgrtanja bogatstva. Da bi do njega došli, poslali su ubojice za Medvjedom koji jaše. Mrtav poglavica ne može staviti znak na ugovor. Jednom naseljena zemlja ne može se dati Komančima, kad bi ih i bilo.

Smrt poglavice izazvala bi takve nemire da se na naseljavanje nitko ne bi obazirao. Indijanci bi digli ustanak. U ratu koji bi izbio Komanči bi ispali glavni krivci. Tko bi tada pitao za gospodina Vermilliona i njegove nalogodavce? Dok bi se kopali grobovi, Vermillion i oni iza njega imali bi dovoljno vremena da smisle novu priču, koja bi prekrila stvarnost.

Posvuda je bilo tako. Haggard je to doživio više puta. Ako se i učini nešto protiv tih prevaranata i lažaca, sve će se ponoviti negdje drugdje. Na kraju će možda i uspjeti.

Na jednoj ploči bilo je napisano Vermillionovo prezime. Haggard ga je pročitao i time je rastjerao mračne misli.

„Jack Vermillion, zemljišni ured“, pisalo je na ploči.

Samo je prednji dio ureda bio podignut od šatorskih kri-la. Straga je bila podulja dašćara.

Haggard odgurne ulazni zastor i uđe u prostoriju u kojoj su iza pisaćih stolova radila dva pisara sa sivim nalakticama. Pred njima su bile hrpe papira.

Jedan nije podizao glavu. Drugi je mrzovoljno pogledao došljaka očima usađenim u lice koje je jako podsjećalo na jedan drugi dio tijela.

– Izvolite? – čuo sam da se ovdje može kupiti zemlja – reče Haggard.

– Čuli ste? Krivo čovječe, krivo! Sve što je još raspoloživo registrirano je i obećano.

Šator je straga bio naslonjen na dašćaru. Na njenon zidu otvorila su se vrata. Pojavio se visok, vrlo mršav čovjek siva lica. Nosio je tamnosmede odijelo šivano po mjeri. Bacivši spise na stol, postrance je pogledao Haggarda. – Jeste li vi ovdje gazda? – upita ga Haggard.

– Kako se usuđujete... – skoči pisar i počeo uzbuđeno lamatati rukama.

– Vi ste gospodin Vermillion? – ponovi Haggard i odgurne šešir prema zatiljku.

Na uznemirenoga pisara nije se obazirao. Vermillion se okrenuo prema njemu i odmjeravao ga žmirkavim očima.

– Ja sam Lester Haggard.

– Mogu li štogod učiniti za vas? – reče Vermillion.

– Zanima me komad zemlje – odgovori Haggard. – Mogu li se prijaviti? Plaćam gotovinom. Vaš mi je čovjek rekao da je sve zauzeto. Možda je trebalo da o tome razgovaramo osobno. Bio sam u Ellisu i tamo sam čuo...

– Nastavit ćemo u mom uredu – reče Vermillion i usiljeno se osmjehne.

– Stvar je u redu, Cleaver – rekao je pisaru. – Ja ću je preuzeti.

Vermillion pozove Haggarda pokretom ruke da pođe s njim.

Ured je bio začudno dobro namješten. Pisaći stol od tamne hrastovine, tapecirane stolice presvučene zelenim samtom.

– Sjednite – reče Vermillion smješkajući se.

Smiješak je bio ljubazan, ali oči su se ledeno caklile.

Vermillion prekriži njegove ruke i reče: – Vi biste dakle htjeli kupiti zemlju? Kasno, da, kasno ste došli, ali mislim da vam mogu pomoći. Kao da sam znao! Tražio sam da mi ostave nekoliko provorazrednih komada. Kolko biste uložili? – Ništa – odgovori Haggard.

– Mislim da ćete mi zemlju pokloniti, gospodine Vermillion.

– Ah – odmah Vermillion – kasno je za takve šale, gospodine. Zaista nije vrijeme...

– Kao što sam rekao – umiješa se Haggard – bio sam u tvrđavi Ellisu. Tamo sam čuo nešto o ugovoru s Indijancima. Vermillion se dobro svladavao, no Haggard je ipak opazio da je uznemiren.

– Ugovor sklapaju vlada i Komanči – nastavi Haggard.

– Mislim da je vraški dobar posao koji vodite, gospodine Vermillion: prodajete zemlju koja vam uopće ne pripada.

– Govorite tiše! – reče Vermillion. – Došli ste da me ucijenite?

– Ne vjerujete valjda – nastavi Haggard – da ove ljude napolju ne zanima, u kakvu su se pustolovinu upustili?

– Od ugovora neće biti ništa – reče Vermillion.

– Ako bude? Tada će Komanči pod zaštitom vojske zauzeti zemlju koju ste obećali ovima napolju i bit će grdni neprilika, zar ne?

– Tko ste vi? – upita Vermillion. – Tko vas šalje? Tko vam je pričao o nama?

– Zanima me zemlja – reče Haggard opušteno. – Jeftina zemlja.

Vermillion se počeo znojiti.

– Prema tome, vi tražite zemlju badava, ili ćete ljudima napolju ispričati ono što znate? Jesam li vas dobro razumio?

– Jeste – odgovori Haggard. – Ali time priča nije završena. Ja znam više od onoga što sam rekao. Unajmili ste ljude koji bi trebalo da ubiju poglavicu Komanča. Govori li vam nešto ovo ime i prezime: Frank Harper?

Haggard je bio siguran da će se sivo lice Jacka Vermilliona pretvoriti u pepeo.

– Tko je zapravo iza svega? – upita Haggard. – Tko je čitavu stvar organizirao? Sami niste!

– Što još hoćete?

Vermillionu su podrhtavale ruke.

– Potrebni su vam ljudi – reče Haggard – ali ne vreće kao što su Harper i njegovi lopovi. Potrebni su vam pravi ljudi. Ja sam jedan od takvih.

Vermillion se trpkosmijehne.

– Mislite li da bih inače znao ono što sam vam ispričao? – reče Haggard oporim glasom. – Razgovarajmo otvoreno, gospodine Vermillion. Ja tražim dobar posao, mnogo novaca. Onoliko, koliko vrijedim. Tko je vaš gazda? Razgovarat ću s njim. Ili ću razgovarati s naseljenicima ovdje, pred vašim vratima.

– Raskomadali bi me – reče Vermillion.

– Mislim da imate pravo.

Poslije kraće šutnje, Vermillion je rekao:

– Sve je točno. Ali što da vam god ovdje obećam bezvrijedno je dok je poglavica Komanča živ i sa svojim plemenom. Kad njega ne bude, neće biti ugovora i moći ćemo naseliti zemlju istočno od Washite. Tada možete dobiti sve što tražite. Harper dosada nije uspio maknuti Medvjeda koji jaše. Učinite to vi. Dakle, dobivate posao i zemlju.

– Sad se razumijemo – reče Harper. – Zašto ste okolišali?

Haggard je ustao. Začulo se kucanje. Ušao je neki gorostas bivolskoga vrata i kozičava lica.

– Cleaver mi je rekao da je kod vas neki stranac – reče došljak. – Htio sam samo pogledati, je li sve u redu.

– Došao si u pravom trenutku – reče Vermillion. – Momak nas hoće ucijeniti.

Div je bio nevjerojatno brz.

Haggard korakne natrag i maši se za revolverom. Iza njegovih leđa nešto se prevrnulo. U naglom okretu vidio je kako je Jack Vermillion podigao kristalni teg za spise i zamahnuo.

Haggard trgne glavu i pokušava odskočiti, no razdaljina je bila mala i udarac se nije mogao izbjeći.

Haggarda je probola reska bol. Ispred očiju počeli su plesati žarkocrveni kolutovi. Koljena su popuštala. Udarac šakom u bradu sasvim ih je razmekšao.

Nejasno kao u magli Haggard je vidio pred sobom čovjeka koji je maločas ušao.

Vermillionov slavodobitni smijeh nije vidio niti čuo.

Ruke su otkazale poslušnost. Iz rane na lijevoj sljepoočnici cijedila se krv niz obraz.

Tada je Haggard izgubio svijest.

V

Večernje sjene izlazile su iz Brasade i širile se uokolo Sweet Watera. Blagi zapadnjak osvježavao je zrak, šumeći među zdanjima Dundeeove stanice.

Dundee je stajao pokraj ložišta u prljavoj kuhinji i pekao jaja u izubijanoj, rdavoj tavi.

U kući je zaškripala podnica. Dundee osluhe ali uze sol da posoli jaja.

Kad je odlagao solenku, ugledao je na kuhinjskim vratima Franka Harpera.

– Zdravo, Dundee – reče Harper.

Dundee htjede poravnati solenku, no ispala mu je iz ruke. Sol se prosula po podu.

– Što je, Dundee? – reče Harper zavrtjevši glavom. – Čuo sam da prosuta sol ne donosi sreću.

– Dobro večer, Frank – promrsi Dundee.

– Što spremaš? – upita Frank Harper i uđe u kuhinju. – Miris je ugodan.

Harper dohvati tavu i zamahom je isprazni na Dundeeov trbuh.

Dundee je zaurlao. Činilo mu se da s vrućom masti niz njega teče rascmarena koža. Da bi stišao bol, prislonio se trbuhom na zid.

– Netko te posjetio, Dundee – reče Harper. – Moji momci

čekaju da im pričaš o tome. Miči se!

Udarac u rebra pokrenuo je Dundeea. Pritiskajući trbuh dlanovima teturao je prema vratima. Gušio se. Harper ga je gurao pred sobom u prednju prostoriju.

Najprije je Dundee ugledao Kida. Tu su bili također Joe, Tex i Geoff. Dundee je znao samo imena.

– Dobro večer, Dundee. Što je s tobom? – reče Kid.

– Boli ga želudac – reče Harper.

– Loše si spavao? – pitao je Kid. – Ili si se prejeo?

– Ispekao je jaja na oko i mislio je da ih može strpati u sebe kroz pupak – govorio je Harper. – Činilo mu se da je žvakanje gubljenje vremena.

– Dobri stari Dundee – rugao se Kid. – Star je, star.

– I rastresen – doda Harper. – Možeš li se sjetiti, Dundee, što si učinio s Doughom?

Dundee uzdahne.

– Dugo smo ga tražili – nastavio je Harper. – Našli smo trag i krv. Netko ga je dovukao ovamo, k tebi. Nismo odmah bili sigurni, Dundee. Na četiri milje nestaje trag. Ali kad smo zavirili u tvoju staju, ugledali smo njegova konja. Pohlepan si, Dundee. Postao si škrtac. Trebalo je da ubiješ konja i da ga negdje zakopaš. Ali htio si ga unovčiti, zar ne? Kad ga nisi ubio, kad ga nisi prodao, reci nam, gdje je njegov jahač? Tko ga je doveo ovamo? Koga prikrivaš?

– Nemam s tim veze – uzdisao je Dundee.

– Naravno da nemaš – reče Harper. – Nitko od nas ne

bi posumnjao u dobroga staroga Dundeea. Ali kako je Doughov konj dospio u tvoju staju?

– Došao je za njim – reče Kid.

– Tako je, Dundee, zar ne? Harper darne Dundeea pesnicom ispod lopatice. Dundee udari u police iza bara. Borio se za dah.

– Mi smo razumni ljudi, Dundee – govorio je Harper – i jedni prema drugim moramo biti poštenj. Zato ćeš otvoriti prokletu gubicu i reći nam ono što znaš, ili ćemo te otvoriti kao mješinu. To ti jamčim. Reci, gdje je Dough?

Dundee je šutio. Ukočio se od straha.

– Jesi li gluh, Dundee? – vikne Kid i nagne se preko bara.

Njegove svijetle oči bijesno su sijevale.

– Dobro – reče Harper. – Dundee se mora pokrenuti.

Harper stegne Dundeeovu lijevu ruku i zavrne je na bar. Kid je izvukao revolver i uhvatio ga za cijev. Podigao ga je kao čekić.

– Neee! – vikao je Dundee. – Nemoj! Dougha sam pokopao prijeko u Brasadi.

Kid spusti revolver. Harper je oslobodio Dundeeovu ruku.

– Eto, Dundee se pokrenuo – reče Harper. – Sada reci, tko ga je dovukao k tebi?

– Ne poznajem toga čovjeka – ustvrdi Dundee. – Rekao je da ga je našao i pokupio. Ostavio ga je na dvorištu.

– Tako? Nismo znali da se baviš i pogrebništvom – do-baci Kid.

– Neki lovac – reče Dundee gušeći se. – Neki Haggard. Vidio sam ga jedan jedini put, prije godinu dana. O njemu ne znam ništa. Ostavio mi je Dougha. Prisilio me...

– I otišao, je li? Ništa ga nije zanimalo? Ništa nije pitao?

– Zanimao se za vas.

– Ti si mu, naravno, ispunio želju. Je li tako, Dundee?

– Nije.

– Dobri stari Dundee – umiješao se opet Kid.

– Ne laži, Dundee – otrešao se Harper. – Što si mu ispričao?

– Ono što sam znao. A ne znam ništa.

– Kamo je odjahao?

– Ne znam – odgovori Dundee. Drhtao je cijelim tijelom.

– Žmirio si, je li?

– Mislim da je otišao prema istoku.

– Eto, nisi, znači, žmirio. Otišao čovjek bezglavo, bez cilja, je li?

– Nemam pojma.

– Zar ne, Dundee – reče Harper – plašiš se laži, ha? Nije li momak došao kojim slučajem iz Ellisa?

– Ne znam.

– Lažeš kad zineš, Dundee – reče Harper. – Ne misliš valjda da se s nama itko može poigravati? Zašto je momak došao baš k tebi? Zašto je u tvom dvorištu ostavio Dougha? Nemoj tvrditi da je to slučajnost. Znaš mnogo više negoli što si ispričao. Hoćeš li da ostalo iščačkamo iz tebe?

– Sve će Dundee iznijeti na vidjelo – reče Kid. – Spor je, ali...

– Žuri nam se – reče Harper – ali imamo dovoljno vremena, Dundee, da saznaš što je vječnost.

Harper uhvati Dundeea za ovratnik i poče ga gurati pred sobom. Dundee je kukao i zapomagao. Rukama je bespomoćno štitio lice.

Tada ga je dohvatio Kid i gurnuo ga prema preostaloj trojici. Jedan ga je udario po zatiljku, drugi u čelo. Dundee je očajnički tražio uporište. Udarac nogom u trbuh odbacio ga je na šank.

– Svucite ga! – zapovjedi Harper. – I privežite ga za stol!

Harper se smijao. Smijali su se i ostali. Samo se Dundee nije mogao smijati. On je urlkao.

* * *

Haggardu se činilo da sjedi na krilu vjetrenjače. Čas je bio gore, čas dolje. Letio bi uvis, zatim je padao u bezdan. U grlu mu je nešto zapelo. Naprežući se da dođe do zraka nenadano se osvijestio.

Klečao je na utabanom podu. Oko njega je bila tama. Teško je disao. Želudac mu se grčio i morao je povraćati. Pri tom je pao na lice jer su mu ruke bile vezane na leđima.

Kad se dobio u čučanj, bio je iscrpljen. Počela ga je boljeti glava.

Tada mu je odjednom sinulo što se dogodilo. Stisnuo je zube i s mukom se uspravio. Oči su se polako navikavale na tamu. Počeo se kretati. Polako. Oprezno. Udario je koljenom u stolicu koju je previdio i zamao je pao.

Izvana je dopirala buka. Haggard nije znao koliko je sati, no procjenjivao je da je ponoć. Čudilo ga je što je živ. Možda je Vermillion sumnjao da još netko zna za njegove prijevare, možda ga je htio još jednom iscijediti.

Haggard nije znao gdje se nalazi. No zidovi su bili čvrsti, dakle nije bio u šatoru.

Na stolu je Haggard opazio petrolejku. Prevrnuo ju je. Svjetiljka se razbila.

Haggard je stao i osluškivao. Ništa se nije događalo. Pipajući pred sobom nogama obišao je prevrnuti stol. Kad je nagačio na staklo, čučnuo je.

Prostoriju je ispunio miris prolivenoga petroleja. To mu je uznemirivalo želudac. I bolovi u glavi bili su jači. Haggard se polako spustio pored stola na pod. Kad se uspio okrenuti, ispružio se natrag tako da vezanim rukama može pipati pokraj sebe.

Najprije je osjećao samo proliveni petrolej. Zatim je lijeva ruka naišla na staklenu krhotinu. Porezao se ali nije odustajao. Naslijepo je tražio tako dugo dok među prstima nije imao poveći komad stakla. Pažeći da ga ne odgurne, okrenuo ga je i zatim ga je poslije mnogih pokušaja privukao bliže.

Bio je iscrpljen. Na trenutak se naslonio na prevrnuti stol. Kad se malko odmorio i smirio, gurkao je krhotinu tako dugo dok je nije priklješčio uz nogu stola. Tada je mogao pokušati da prereže vez na rukama.

Nekoliko puta tuljavo se staklo izmaklo. Raskrvario je

zglob desne ruke, ali nije odustajao.

Znoj mu je tekao niz lice. Javljao se osjećaj gušenja. No Haggard je uporno radio i oslobodio je ruke.

Prsti su se bili ukočili i morao ih je razgibavati. Zglobovi su bili bolni i Haggard ih je morao trljati.

Kad su noge očvrsle, Haggard polako pođe uz zid. Najprije je napipao čvrsto zatvoren prozor, zatim se našao pred vratima. Drmajuci kvaku osjetio je da je vratno krilo pričvršćeno prilično labavo. Odmaknuo se korak natrag i udarcem noge otvorio je prolaz. Tako se našao u Vermillionovu uredu.

Na pisaćem stolu otkrio je Haggard kutiju sa šibicama. Zapalio je jednu na noktu palca. Pri titravu svjetlu plamička ugledao je na stolici svoj remen s revolverom. Prije negoli je šibica ugasila pripalio je petrolejku i opasao se.

Na zidu je visjela zemljopisna karta s označenim područjem koje je bilo namijenjeno Indijancima. Bilo je podijeljeno na čestice. Predviđen je također grad.

Haggard presavine kartu i gurne je pod košulju.

Vani su se čuli koraci. Haggard stade iza vrata. Čekao je. Čuo je kako se ključ okreće u bravi.

— Prokleti klipani! — reče netko.

Haggard nije vidio došljaka, no znao je da se radi o bivolu koji mu je prekinuo razgovor s Vermillionom.

Haggard se naslijepo bacio na vrata. Gorostas je primio

udarac na samom pragu, kad ga je htio prekoračiti. Odbačen je prema lijevoj vratnici.

Sudar s vratnim krilom bio je žestok. Momak je uzdahnuo, izvrnuo je oči i počeo je tražiti uporište. Haggard se u trenutku našao napolju.

U šatorskom gradu posvuda su gorjela svjetla. Iz saluna još je dopirao žagor i glazba, smijeh i zveckanje boca i čaša.

Haggard poravna revolver i pođe logorskom ulicom. Držao se sjene i trudio se da potisne napetost. Bio je svjestan toga da u tom privremenom logoru može izgubiti glavu. Znao je također da će ga Vermillion progoniti jer je previše znao.

Stigavši do staje u kojoj je ostavio konja, Haggard olabavi revolver i uđe.

Krezubi, ružni konjušar razrogačio je oči.

— Došao sam po konja — reče Haggard.

— Po konja, dakako — promucio je konjušar i požurio prolazom između pregradaka.

Haggard je čekao. Konjušar se nije pojavljivao. Kad je prošlo nekoliko minuta, Haggard je krenuo za njim. U sredini šatora našao je svoga konja. Stajao je pod sedlom.

Iza leđa začuli su se glasovi. Haggard se okrenuo. Ugledao je konjušara i još dvojicu ili trojicu s puškama u rukama. Ušli su na vrata u dnu staje.

Haggard se baci u sedlo, polegne po konjskom vratu i petama nagna životinju u trk.

Ždrijebac je pojurio uskim prolazom. Brzim trkom prešao je ulicu i promakao između dvaju visokih šatora saluna. Planula su dva hica.

Pred Haggardom su iskrsla natkrivena kola. Nekoliko je pasa bijesno zalajalo. Između kola Haggard je izašao u preriju. Iza njega planulo je još nekoliko hitaca.

Nebom su se vukli tmasti oblaci. Kad su zastrli mjesec, tama se zgusla. Nitko više nije mogao vidjeti usamljenoga jahča.

* * *

Zdanja Dundeeove stanice virila su iz jutarnje magle poput prikaza. Trnjem obrasla Brasada kao da je bila prekrivena mokrom plahtom.

Haggard je sjahao i poveo konja za uzde.

Stanici se približavao sa stražnje strane. Na rubu dvorišta ostavio je konja i izvukao karabin. Obišao je kuću i priljubio se uz sjeverni ugao.

Na potočnoj obali, pedesetak metara daleko od stanice, bili su svježi konjski tragovi i Haggard je bio oprezan. Prema vratima privlačio se tako da leđa nije odmicao od zida.

Pred vratima je stao. Bila su malko odškrinuta. Haggard se ogleda oko sebe, pogurne vrata puščanom cijevi i pognut skoči preko praga. Odmah se bacio u stranu. Kleknuo je, spreman da puca.

Nigdje se ništa nije micalo. Odnikud nikakva šuma. Osjećao se miris kave, duhana, kože, prašine, ali također miris krvi i znoja.

Haggard se polako uspravio. Osjećao je da su mu živci napeti kao strune. Osjećao je opasnost. Nijedna mu sjena nije promakla, nijedan tračak svjetla, škripanje podnica ili

ćuh vjetra koji je pirkao kroz vrata.

Najprije je pogledao šank. Zatim je osmotrio prostoriju. Tada je ugledao Fatsa Dundeeea.

Ležao je na stolu. S izmrcvarenoga tijela krv je tekla po podu. Lice je ostalo u grču bola. Oči su bile otvorene i staklaste.

Haggard ispruži lijevu ruku i zatvori kapke.

Smrt Fatsa Dundeeea izazvala je u Haggardu bijes. Dok ga je promatrao, mislio je na razvaljeni logor komanča, na šatorski grad u preriji, na bezobzirnoga Jacka Vermilliona i na ubojice koje je unajmio da unište sve što bi moglo omesti njegove planove.

Toga je trenutka žalio što Vermilliona nije ustrijelio čim ga je ugledao. No to Fatsu Dundeeu ne bi pomoglo.

Haggard se okrenuo. Napo-
lju je presnuo hitac.

Jedno se prozorsko staklo rasprslo u tisuće komadića. Haggard se bacio na pod. Odjeknuo je i drugi pucanj. Malo je trebalo da strijelac ne promaši.

Haggard se kotrljao prema stolu koji bi mu mogao poslužiti kao zaklon. Na prozoru je opazio sjenu.

U prostoriju je zavirila revolver-
ska cijev. Haggard je pre-
vrnuo stol i priljubio se uz
pod. Revolver je progovorio.
No metak je ostao u ploči.

Haggard je odmjeravao udaljenost koja ga je dijelila od vrata. Počeo je puzati. Stol je vukao za sobom kao štit.

Još su se dva metka zarila u dasku. Tada je Haggard trg-
nuo karabin i opalio je dva

puta u prozor. U dva skoka našao se kod vrata.

Između vratnica je zastao. Provirio je iza ugla. Ispod razbijenoga prozora klečao je protivnik i punio revolver. Pored nogu ležala mu je puška.

Napadačevi prsti pokretali su se grozničavo. Još malo i oružje će biti spremno.

Kad je ugledao Haggarda, strijelac je skočio i sklonio se za južni ugao kuće, i dao se u bijeg.

Haggard je prekasno pritisnuo obarač, međutim prepoznao je lice: pred njim je bio jedan od ubojica Indijanaca u planinskom logoru, jedan od onih koji su za račun Jacka Vermilliona gonili poglavicu Medvjeda koji jaše.

Sunce bijaše izašlo. Povjetarac je raznosio zaostale krpe magle iznad potoka. Zrak se brzo ugrijavao. Haggard osjeti umor. Prošle noći zastao je samo nekoliko puta. Spavao je malo, premalo da se odmori i prikupi snage.

Dundee je morao progovoriti. Vukovi Franka Harpera znali su sada da ih on goni. Znali su zasigurno sve što mu je rečeno. Zato je jedan od njih ostao da ga čeka i da ga za-
skoči.

Haggard je osluškivao. U dvorištu je vladala tišina. Samo je vjetar potihom šušкао. Razbojnik se nije pojavljivao.

Privukavši se južnom uglu kuće, Haggard je stao. Bio je siguran da je razbojnik potražio zaklon među pomoćnim zdanjima.

Čekanje je potrajalo dugo. Haggard je bio na to naviknut. Lovac mora biti strpljiv. Činov-

nik u Camp Ellisu bio je u pravu: radilo se o lovu, o lovu na vuka.

Sunce se penjalo.

Na zidu postranoga skladišta Haggard je opazio sjenu. Čekao je. Iza ugla provirilo je malo kasnije podbuhlo lice.

— Tu sam! — dovikne Haggard i zapuca.

Čovjek se trgnuo i odmah je odgovorio revolverom. Metak se zario u zid nedaleko od Haggard. Sljedeći Haggardov metak pogodio je razbojnika u desnu slabinu. Činilo se da će pasti, no momak se bacio za grm i počeo je puzati prema obližnjoj bačvi za skupljanje kišnice.

Haggard ubaci metak u cijev, podigne pušku i vikne:

— Baci revolver!

Umjesto odgovora prasnuo je pucanj. Granje je pokrivalo Haggardov cilj pa je i on ispalio dva metka nasumce.

Ponovo je zavládala tišina. Haggard je čekao i kad mu se činilo da je vrijeme predugo, izašao je iz zaklona i pošao je prema grmu.

Iza bačve podigao se razbojnik, držeći revolver obadvjema rukama.

Haggard se odmah bacio na tlo. Tane je okrznulo obod njegova šešira. Tada je pucao iz ležećeg stava i pogodio razbojnika usred grudi.

Haggard je skočio na noge. Iza bačve našao je razbojnika na leđima, razrogačenih očiju teško dišući.

— Gdje su ostali? — pitao je Haggard.

Razbojnik nije odgovarao.

— Ščepat ću ja i Vermilliona — reče Haggard. — Nije treba-

lo da ubijate Dundee. Jadnik nije znao gotovo ništa. Sve ćete to platiti, šakali. Ti si prvi. Poglavicu nećete uhvatiti. Je li vam Dundee pričao da sam došao iz Camp Ellisa?

— Govnar! — izusti razbojnik i pridigne se.

Tijelo je odjednom omlohavilo i klonulo. Oči su ugasle. Haggard se uspravio. Okrenuo se. Nejak zapadnjak kao da je stizao s ognjišta. Haggard se spustio do potoka i pažljivo je promatrao tragove koji su se tu sastajali. Jedan je svjež trag vodio prema sjeveru, prema brdima. Haggard je nabrojio četiri konja. Tragovi su bili stari nekoliko sati.

Vrijeme se nije smjelo gubiti. Haggard dovede konja, napoji ga i uzjaše. Leševi su ostali nepokopani. Živi su bili važniji.

Dundeeova trgovačka stanica propast će kao što su već propale mnoge druge. Brasada će se pobrinuti da korov i grmlje prekriju ruševine. Lešinari će učiniti svoje.

VI

Kid je ugledao Indijanca kad je izašao iz nekoga udubljenja. Jahao je pjegava konja duge grive koja je vijorila na vjetru. Ratnik je vodio ponija prema obroncima planine.

— Frank! — zazove Kid, okrenuvši glavu.

Frank Harper je sjedio pokraj konja u travi. Odmah je ustao i prišao Kidu.

— To je on — reče Kid. — Siguran sam. Jedan jedini Indijanac koji jaše prema planini. Dundee je rekao da poglavica ima sina. Koji bi Komanč inače jahao sam, baš sada, i k

tome prema području na kojemu jedva da ima divljači?

– Mogao bi biti on – složio se Harper, pritisnuvši šešir niže na čelo.

– Kažem ti da je on – nastavio je Kid. – Hoćemo li poći za njim?

– Drugoga izbora nemamo – reče Harper. – Vrijeme nam izmiče. Ugovor se potpisuje dan poslije mlada. Prije toga moramo uhvatiti poglavicu.

Harper se vratio k preostaloj dvojici. Ljudi su spavali. Probudio ih je nogom.

– Ustajanje!

Kid je već bio u sedlu. Harper je morao pritegnuti sedleni remen.

– Stići ćemo ga – reče Harper. – Ako se nismo prevarili, saznat ćemo gdje se krije Medvjed koji jaše. Ako pred nama nije njegov sin, možda ipak nešto saznamo.

Sunce je prešlo zenit. Nebo bijaše čudno blijedo. Slab zapadnjak valjao je vrelinu prema dolini.

Četiri jahača kretala su se neko vrijeme sasušenim potočnim koritom. Kad su izašli iz njega, mladi Indijanac bio je ravno pred njima.

Konji su krenuli u galop, podižući oblak prašine. Indijanac je odmah otkrio progonitelje. Razmak je iznosio najviše petsto metara.

Lovac konja bio je svjestan toga da nije u dobru položaju. Iza njega je bio dugačak put. Konj se umorio. Trk sigurno ne bi dugo izdržao. Valjalo je naći zaklon i braniti se.

Lovac konja skrene prema grmovitom hrptu. Iz gustiša je

virilo munjom raskoljeno deblo, golo, već napola trulo. Kad je sklonio konja, ratnik izvuče puške, poravna buzdovan i pregleda strelice što ih je uvijek nosio sa sobom.

Kad se smjestio iza stabla, slušao je topot konja svojih progonitelja.

Frank Harper zauzda konja i daje znak ostalima da stanu.

– Sakrio se tamo prijeko! – vikao je.

Planuo je hitac. Harper se bacio sa sedla. Stegnuo je uzde i počeo vući konja natrag. Njegovi su pratioci također sjahali.

– Neće ići lako! – govorio je Kid.

– Vidjet ćemo – reče Harper puzeći između grmlja. – Misliš da crvenokožac ima dovoljno municije? Zar nismo četvorica? Momak će brzo iscrpiti zalihe.

Harper je govorio mirno, ali na licu se vidjelo da je razdražen.

– Joe i Tex – rekao je – vi ćete ga obići. Zadržite mu za leđa.

Ljudi su odmah počeli vući konje dublje u grmlje. Zatim su uzjahali.

Harper je buljio u uzvisicu.

– Moramo uhvatiti staroga – govorio je – pa neka onda Haggard jaše kamo hoće. Neka zabada nos u što bilo. Baš nas mori briga što će se tada događati.

– Aha – reče Kid.

– Što je, nisi baš najraspoloženiji? – primijeti Harper.

– Upravo razmišljam o onome što nam je Dundee ispričao o tome Haggardu i o drugim stvarima.

– Koješta! – odmahne Harper. – Haggardu ne preostaje drugo nego da jaše našim tragom. Zašto da ga negdje ne dočekamo? Uostalom, možda ga je Geoff sradio kod Dundee.

Kid je šutio. Harper je htio reći, ali planulo je nekoliko hitaca i začuo se topot kopita. Harper i Kid promatrali su mjesto gdje je morao biti Indijanac.

Pucali su Tex i Joe. Indijanc je odgovorio.

Mršavi Tex sjedio je u sedlu poput upitnika. Na pola uzvisice odjednom je okrenuo konja i pognao ga nizbrdo, polegavši mu po vratu.

Harper i Kid podigoše puške. Jasno su vidjeli kako meci cijepaju natrulo deblo.

Malo kasnije dojurili su u zaklon Joe i Tex.

Tex je sjahao ošamućen i teturao je. Poprijeko čela do vlastišta protezala se krvava okrzotina. Rana je bila bolna i Tex se bacio u travu. Kad mu je Kid preko čela prolio pola boce viskija, počeo je stenjati.

– Ne možeš ga dohvatiti – gundao je Joe. – Nećemo mu prići dok bude imao i jedan jedini metak.

– Ne smijemo gubiti vrijeme – reče Harper grickajući donju usnicu.

Tex se pridigao ali je ostao sjediti u travi. Bio je blijed.

– Moramo čekati noć – rekao je.

– Dobro – složio se Harper. – Čekat ćemo mrak. Ali dulje se nećemo zadržavati. Nemamo vremena.

– Ponavljaš se – promrmlja Kid.

– Pokušavam vas podsjetiti da se radi o velikom novcu – naglašavao je Harper. – Osim toga, Vermillion mi je priprijetio. Rekao je da će nas u slučaju neuspjeha njegove gazde srediti.

– Tko su ti ljudi?

– Nemam pojma. Neke velike zvjerke u Washingtonu.

– Bojiš se nepoznatih ljudi?

– Onih koje znam ne moram se bojati – reče Harper.

– Opasniji su ovi drugi, pogotovu takva zvjerke iz pozadine. Ako se mogu nositi s vojskom i vladom, što smo mi za njih? Sitniš! Mislite na to.

– Znamo da imaš pravo, Frank – rekao je Tex. – Ali zato se nećemo dati postriljati kao zečevi.

– Rekao sam da ćemo pričekati mrak – ponovi Harper, zavalj se u travu i zaklopi oči.

Kid je klečao pored njega i promatrao indijančev zaklon. Na njegovu nezdravo blijedom licu nije bilo nikakvih osjećaja.

– Hajde, idemo! – reče Frank Harper i počeo se šuljati visokom travom.

Kid, Tex i Joe podoše za njim.

Na stotinjak metara od indijančeva zaklona stali su i osluškivali. Noć se već bila zgusla. Nebo bijaše oblačno. Samo tu i tamo treperila je poneka zvijezda. Grmlje na uzvisici djelovalo je kao tamna sjena nejasnih rubova.

– Dalje! – šapnuo je Harper.

Penjali su se oprezno. Kid je išao dvadesetak koraka desno od Harpera. Slijeva su bili Tex i Joe.

Indinanc je zapucao. Pucnjevi su odjekivali nekako gla-

snije negoli danju. Plamen je sijevao poput zmijskih jezika.

Četvorka je plegla i uzvratila je vatru. Pucali su po grmu i po stablu. Harper je prvi punio revolver. Prvi je skočio i potrčao uzbrdo. Pred njim se pojavio narančasti bljesak. Odskočio je instinktivno ali osjetio je bol kao da ga je ošinuo bič. Bacio se na tlo i stao se kotrljati. Bol je popustila, no na lijevoj nadlaktici ostao je žar i potekla je krv.

Harper počeo puzati natraške. Ostali su se također povlačili.

U podnožju su ustali i u pognutu stavu povukli se još dvadesetak koraka. Tu su čučali u travi.

— Okrznulo me — reče Harper. — Ništa osobito. Taj prasac kao da se ne umara. Kao da ima mačje oči.

— Najbolje bi bilo da ga istjeramo vatrom — reče Kid.

— Trava je suha, ono grmlje gore vjerojatno isto tako. Stablo iza kojega momak čučio moglo bi se zapaliti šibicom.

— Zapalit će se cijela prerija — reče Harper. — Natovarili bismo na vrat vojsku, rančere i vjerojatno hordu Komanča.

— Ne vjerujem — reče Kid i ispruži ruku. — Vjetar je slab. Ako zapalimo samo grmlje, istjerat ćemo ga dimom.

— Nemamo baklji — reče Tex.

— Napraviti ćemo ih od suhe trave reče Harper, očito zagrijan za zamisao. — U travnate snopiće staviti ćemo kamenje, pripaliti i baciti.

— Ali ne sada — reče Kid.
— Sad je on budan.

Harper kimne, okrene se i pođe prema konjima.

Oblaci su se rastrgali i pojavio se mjesec, preplavivši zemlju srebrnastim svjetlom. Frank Harper je gledao prema indijančevu zaklonu, no ništa se nije opazalo.

— Mogli bismo nekoliko sati spavati — rekao je. — On ne smije sklopiti oči. Iznurit će se. Mi ćemo se smjenjivati. U svitanje napadamo. Joe, preuzmi prvu stražu.

Harper se opruži po travi i navuče šešir na lice.

VII

Čim je ugledao pokrete u magli, Haggard je zaustavio konja. Bio je umoran. Osjećao je svaku koščicu. Nespavanje ga je iscrplo.

S puškom u ruci promatrao je kako ispred njega hodaju ljudi, pognuti i očito oprezni. Jedna je sjena odmakla naprijed. Nešto se zapalilo. U jutarnjoj magli nije se moglo vidjeti, o čemu se radi. Odjednom je plamena kugla poletjela zrakom. Čovjek koji ju je bacio potrčao je natrag prema ostalima. Baklja je pala negdje na uzvisici.

Trenutak kasnije istrčao je drugi čovjek. I on je bacio baklju. S uzvisice je ispaljeno nekoliko metaka. Podno nje odmah je odgovorilo oružje.

Haggard nije znao, tko leži u zaklonu na uzvišenju, no bilo mu je jasno, tko je pred njim.

Razbojnici ga nisu primijetili. Jutarnja magla još je bila pregusta a njihova pažnja bila je usmjerena prema suprotnoj strani.

Na uzvisini su se pojavili plameni jezici. Četvorka se podigla iz trave i popela se na konje. Počeo je odlučan napad.

Haggard je mislio na Medvjeda koji jaše, no nije vjerovao da su ubojice zatekle poglavicu na brdu usred prerije.

Kad je banda zapucala, Haggard podbode konja i također počeo pucati.

Razbojnici su se počeli osvrnati. Magla se razrjeđivala i Haggard je prepoznao lice tamnokosoga vođe s brazgotinom ispod uha.

U brzom okretanju jahači su se zbili. Haggard je pucao u skupinu. Pokraj njega zabolo se u tlo nekoliko metaka. Iza zapaljenoga grma na vrhu također se pucalo.

Kad je Haggard ispalio zadnji metak, jedan je jahač podigao ruke. Puška mu je ispala. Presavio se naprijed ali uspio se zadržati na konjskom vratu.

Razbojnici su odgalopirali prema zapadu. Haggard je spustio pušku i približio se uzvisini. U dva grma razbuktavala se vatra. Kroz maglu i dim probijalo se jutarnje sunce.

Ispred Haggarda bio je na vidiku samo indijanski poni.

Haggard spremi pušku, sjaše i s revolverom u ruci pođe uzbrdo. Na polovici puta stao je i viknuo:

— Ne pucaj! Dolazim kao prijatelj!

Nitko nije odgovarao i Haggard krene dalje. Kad je stigao do staroga, mecima izrešetana drveta, našao se pred puščanom cijevi indijanskoga ratnika.

— Zdravo Lovče konja! — rekao je.

Indijanac je šutio.

— Ubojice su odmaglile — reče Haggard. — Spusti pušku. Nema više opasnosti.

Po očima Indijanca moglo se suditi da je spreman pritisnuti obarač. Unatoč tome, Haggard ga je promatrao mirnim pogledom. Vjerovao je da mladi ratnik ipak neće pucati u čovjeka koji mu je pomogao u borbi.

Nalet vjetra ovio je obojicu oblakom dima što se dizao iz zapaljenoga grmlja.

* * *

— Planinski logor napala su šestorica — reče Haggard, čučnuvši pored Lovca konja.

U tom je položaju punio pušku i grickao meso što mu ga je dao Indijanac.

— Jednoga sam ustrijelio kod Dundeea — dodao je. — Dundee je također mrtav. Drugi je ubijen u brdima.

— Toga sam ja ubio — reče Lovac konja.

— U to sam bio gotovo siguran — reče Haggard. — Preostala su četvorica koji su te napali ovdje. Oni tragaju za poglavicom, kako bi ga ubili prije negoli ode u Camp Ellis da stavi znak na ugovor. Vjeruju da ti znaš gdje se poglavica krije. Znaš li?

— Ja sam njegov sin — reče Lovac konja.

Haggardu zastade riječ u grlu. Neko je vrijeme šutke promatrao mladoga radnika. Zatim je rekao:

— Nisam znao da Medvjed koji jaše ima sina.

— Imao je dva sina i kćer — reče Indijanac. — Brat i sestra nisu živi. Pomrli su prije više

od pet ljeta, kad su bijeli vojnici napali naše selo.

Ratnik pogleda Haggarda u oči i reče:

– Ja s bijelcima nisam potpisao nikakav ugovor.

– Otac je izborio vrlo dobre uvjete – reče Haggard. – To je prvi ugovor između bijelaca i Indijanaca o kojemu sam čuo, a da se Indijancima ne dere koža. Upravo zbog toga ovi ljudi gone poglavicu Medvjeda koji jaše. Da je ugovor za vas nepovoljan, nitko ne bi maknuo prstom. Zapadno od Washite logoruje najmanje tristo bijelih naseljenika, kojima je prodana zemlja namijenjena Komančima. Naseljenici nisu obaviješteni ni o čemu. Međutim, ljudi koji prodaju vašu zemlju poznaju ugovor i hoće spriječiti potpisivanje. Za njih je važno da poglavica umre prije negoli bi trebalo da stavi svoj znak na papir. General Tape ovlastio me da tvoga oca dovedem u tvrđavu Ellis, da ga štitim. Kad bi se radilo o prijevari, ne bih preuzeo taj zadatak.

Ratnik je tamnim očima netremice promatrao Haggarda.

– Spasio si mi život – rekao je. – Govoriš dobre riječi, ali slušao sam ja njih i prije. Na kraju nikad nisu donijele ništa dobro. Ti bi htio ići k Medvjedu koji jaše?

– Kao što sam rekao, pratio bih ga do Camp Ellisa.

– Poglavica je u svom skrovištu – reče Lovac konja.

– Odvedi me k njemu – reče Haggard, pogledavši mladoga ratnika čvrsto u oči. – Moraš mi vjerovati. Ja znam što je borba, kao što znam koliko

vrijedi mir. Tvoj narod može preživjeti jedino u miru.

– Tako govori Medvjed koji jaše.

– On je mudar.

– On je moj otac – reče Lovac konja. Veliki poglavica.

Ratnik je ustao. Poslije kratke šutnje rekao je:

– Dodi sa mnom.

Haggard se također uspravo. Oči su mu se sklapale od umora, no potisnuo je klonulost i uzjahao. Indijanac je već bio na svom poniju.

Pokraj spaljenoga grmlja pojahali su prema sjeveru. Ispred njih se ustobočilo gorje Antelope. Neki vrhovi kao da su stršali do neba. Kao da su izranjali iz uzavreloga mora.

* * *

U sjeni jela jahači su zaustavili konje. Joe Ginger spuznuo je sa sedla i zamalo je poklekao. Tex Fair i Kid priskočili su da mu pomognu.

Zadnji je sjahao Frank Harper. Bio je siv u licu. Košulja na njegovoj desnoj nadlaktici bila je razderana i natopljena krvlju. Metak je ostavio široku razderotinu.

Tex i Kid plegli su Joea u travu. Tex je izvukao nož i razrezao je ranjenikovu košulju.

Haggardov metak pogodio je Joea u desnu stranu grudi i ostao je u mesu. Rana ne bi bila opasna po život, kad ne bi bilo velikoga gubitka krvi.

– Joe mora k liječniku – mislio je Kid.

– Ovdje nema liječnika – reče Harper. – Jedini za kojega znam sjedi u tvrđavi Ellis. Možete jahati tamo. Tamo će

svaki od nas dobiti čvrsto uže oko vrata.

— Možda se među ljudima što ih je okupio Vermillion može naći koji liječnik — rekao je Kid.

— Tamo se ne smijemo pojavljivati — reče Harper.

— Dovraga, zato što si ti napunio gaće, Joe mora umrijeti, je li?

Tex se uspravio i podbočio se pesnicama.

Harper ga je šutke promatrao. Zatim je koraknuo prema njemu i udario ga desnicom posred lica prije negoli je mlađić mogao išta poduzeti.

Nenadan udarac bio je tako snažan da se Tex nije mogao održati na nogama. Pao je na leđa. Kad se pridigao, ošamućeno je tresao glavom.

— Odlazim — rekao je. — Uzimam Joea.

— Rasut ću ti taj truli mozak — vikao je Harper.

— Prestani, Frank! — umiješao se Kid i prišao je Texu. — Budi razuman, Texe — rekao je. — Moramo ostati zajedno. Oslabljeni smo. Sam čovjek ne može ništa poduzeti.

— Možda vas dvojica — reče Tex i čučne pokraj Joea. — Izdržat ćeš, Joe — uvjeravao ga je. — Izvadit ću metak i odvest ću te k Vermillionu.

Tex Fair okrene glavu prema Harperu i nastavi:

— Poglavicu možeš goniti sam. Bez mene. Haggard će ti praviti društvo. Bolji je od tebe. Kladim se da je Geoff mrtav.

— A ne znaš, je li uopće bio kod Dundeea — reče Harper.

— Gdje bi inače bio? Misliš li da je Haggard pao s neba? Išao je našim tragom, a prije

je sredio Geoffa. Znaš, meni se ne umire.

— Tako? Tko sada puni gaće? Svi ste se polakomili za novcem. Svoj dio od prvih petsto tisuća već si dobio.

Tex se ponovo okrenuo prema Joeu Gingeru. Izvadio je nož i nagnuo se nad ranjenikova prsa. Metak se mogao vidjeti. Nije bio duboko.

Čelo Texa Faira orosilo se hladnim znojem. Joe Ginger je stenjao. Iz rane je kuljala krv. Lica su mu upala. Činilo se da ga je počela mučiti groznica.

Tex Fair izvadi iz torbe bočicu brendija. Dio je izlio po nožu, drugim je dijelom oblio rubove rane. Zatim je vrškom pokušao iščačkati metak.

Joe Ginger je vikao. Htio se uspraviti. Kid i Harper stajali su ukočeno i promatrali što se događa. Kid se prvi pribrao. Kleknuo je pored Joea i pritisnuo ga o zemlju. Ranjenik je urlao.

Tex je izvukao metak. Za njim je potekao curak krvi.

Drhtavom rukom spremio je Tex Fair nož. Kid je požurio k svome konju i izvukao je iz bisaga košulju. Brzo ju je razderao i počeo je previjati Joea. Zavoj se odmah natopio.

— Iskrvarit će — reče Kid.

— To se ne može spriječiti.

— Odvest ću ga u Vermillionov logor — ponavljao je Tex.

— Tamo će se naći netko, tko mu može pomoći.

Harper se nije micao sa svojega mjesta. Tex je priveo konje i sagnuo se prema Joeu. Kid je prišao i pomogao mu je da ga podigne u sedlo. Morali su mu vezati noge ispod konj-

skoga trbuha a ruke za sedle-
nu jabuku, inače bi pao.

Kad je Tex uzjahao, javio se
Harper.

– Ostani ovdje! – viknuo je.

Tex Fair se nije osvrtao na
opomenu. Dohvatio je uzde Jo-
eova konja i bez oklijevanja je
krenuo.

Harper je podigao revolver.
No priskočio je Kid i prisilio
ga je da spusti oružje.

– Ne smije ići k Vermilli-
onu! – vikao je Harper.

– Znam – reče Kid. – Joe
će umrijeti prije negoli stignu
tamo. Nisi vidio ono što ja je-
sam. Izgubio je toliko krvi da
neće izdržati niti dva kilometra.

– I što sada? – upita Har-
per i pogleda Kida izgublje-
nim pogledom. – Što da radi-
mo?

– Ako hoćeš – reče Kid –
nastavit ćemo traganje. Morali
bismo naći Haggarda i mlado-
ga crvenokošca. Siguran sam
da je Indijanac poglavičin sin.
Dundee ga je dobro opisao.

Vidio sam malo, ali sve se
slaže s opisom.

– Ah – odmahne Harper
– Indijanci su nalik jedan na
drugoga poput jajeta.

Harper spremi revolver i
tromim korakom pođe prema
konju. Tex Fair i Joe Ginger
nestali su s vida.

– Možda je to naša posljed-
nja šansa – reče Kid.

Harper se popeo u sedlo i
pognao je konja prema brdi-
ma. Kid je također uzjahao i
krenuo je za njim.

Harper je buljio preda se
kao da je zaboravio čitav svi-
jet.

VIII

Satima su jahali jedan pored
drugoga a da Lovac konja nije
progovorio niti riječ. Sjedio je
na konju blago nagnut napri-
jed i kao da je razmišljao.

Haggard je pazio na put.
Pratio je Indijanca šutke, iako
mu se činilo da krivuda
obroncima Antelope. Nastojao
je da se orijentira prema sun-
cu. Nedvojbeno je bilo samo to
da se neprestano penju.

Lovac konja koristio je divlje
staze i prelazio je naoko ne-
prohodne strmine. Tlo je veći-
nom bilo tako tvrdo da konji
nisu ostavljali tragove.

Haggard je poznavao Ante-
lopu. Tu i tamo nailazio je na
mjestu koja je upamtio po ne-
čemu rijetkom ili neobičnom.
Među tim znacima bili su čud-
novati kameni stupovi, osam-
ljeni poput putokaza, zatim vi-
sokim jelama obrastao izvor
na inače goloj strmini.

Lovac konja nenadano po-
digne glavu i reče:

– Pričao sam poglavici o te-
bi. Rekao sam da smo se borili.

– Što je rekao Medvjed koji
jaše?

– Moramo biti oprezni.

– Dokazao sam ti da nisam
neprijatelj.

– Prečesto su nas varali –
reče Indijanac. – Pričao si mi
o bijelim doseljenicima koji
hoće zauzeti zemlju namijenje-
nu našem narodu.

– Zatekao sam ih u pravom
šatorskom gradu – reče Hag-
gard. – Zapadno od Washite.
Tamo je čovjek koji se zove
Vermillion, ali iza njega su
drugi, još moćniji ljudi koji po-
kušavaju spriječiti potvrđiva-

nje ugovora. Ne bude li tvoj otac dan poslije mladaka u Camp Ellisu, ugovor propada. Bijelci će zaposjesti zemlju Komanča i izbit će rat. Ti će se ljudi tada možda pobrinuti i za to da dobijete oružje. Dat će vam puške, uzeti zlato. Oni znaju da ne možete pobijediti, da ćete neprestano slabiti. Vaša je propast njihova korist. Trgovinu oružjem zamijenit će trgovinu zemljom. Tvoj otac to zna i zato je pristao na pregovore. General Tape u Ellisu također želi da ugovor stupi na snagu. Time čuva glave svojih mladih vojnika.

— Teško je prozreti svijet bijeloga čovjeka — reče Lovac konja. — Čudan je. Medvjed koji jaše kaže da se moramo prilagoditi, ali katkad mi se čini da je bolje umrijeti.

Lovac konja ponovo je uto-
nuo u misli.

Sunce se počelo spuštati prema zapadu. Drveće bijaše sve gušće. Haggardu se činilo da nisu daleko od cilja.

Godine provedne u divljini izoštrile su Haggardova osjetila. Dok su šutke jahali neprestano je pažljivo promatrao Lovca konja i otkrio je kod njega nesigurnost i neodlučnost. Slutio je da ratnik promišlja, da li mu uistinu može vjerovati.

Haggard je s razumijevanjem prihvaćao ratnikovu dvojbu.

Kasno poslijepodne naišli su na potočić. Indijanac je progovorio.

— Ovdje ćemo počinuti — rekao je. — Kad padne noć, krećemo dalje.

— Daleko?

Indijanac nije odgovarao. Olabavio je sedleni remen i sjeo je podno drveta.

Haggard napoji ždrijepca i također se spusti u travu. Napetost je u njemu popustila, no umor ga je svladao. Tijelo kao da se punilo olovom. Otežalost se nije dala odagnati. Očni kapci su se spuštali. Omamljujuća ravnodušnost gasila je misli.

Haggard je zaspao.

* * *

Kad se probudio oko njega je bila mrkla noć. Lecnuo se i skočio na noge.

Bio je sam. Lovac konja je nestao.

Haggarda kao da je ošinula munja. Razbudio se u hipu. Počeo je tražiti tragove, počevši od drveta ispod kojega je Indijanac sjedio.

Trag ratnika i njegova konja vodio je preko obližnje čistine prema divljoj stazi i tu je nestajao.

Haggard se ljutio na sebe. Nije smio zaspati. No iako je bio naviknut na odricanja i napore, zadnji dani i noći iscrpili su ga.

Čim je učvrstio sedlo, uzjahao je, ali, nije krenuo Indijančevim tragom. Bio je uvjeren da na taj način neće dospjeti nikamo.

Prije negoli su zastali da se odmore činilo mu se da bi Lovac konja htio jahati prema sjeveru. Haggard potjera konja uz potok. Uskoro je opazio da je prije malo vremena netko tuda jahao. Poslije izvjesnoga vremena naišao je na drugu stazu, koja je vodila uzbrdo.

Tada je znao da je na pravom putu.

Haggard se pokušao orijentirati i ustanoviti, koliku je razdaljinu prešao. No bilo je tamno i ništa se nije moglo odrediti.

Kad se pojavila mjesečina, pred jahačem se ukazala čistina.

Na sjevernoj strani staza se nastavljala. Na istočnoj je bila mješovita šuma, na desnoj strmo stijenje.

Haggard projaše pored prvih stijena i izbiје na malu ravan, s koje se pružao pogled na dolinu. Otprilike na sredini naišao je na hladno ognjište.

Kameno tlo bilo je crno, prošareno sivim pepelom. Vatra nije bila velika ali gorjeti je morala više put, inače ne bi ostali takvi tragovi.

Ta se vatra nije ložila radi kuhanja. Haggard je pretražio okoliš i nije našao ništa, što bi govorilo da su na tom mjestu logorovali ljudi.

Zaključio je da se vjerojatno radi o signalnoj vatri. Maloj, kakva se lako zapali da bi se dobilo toliko dima koliko je potrebno za dojavu. Gašenje je također moglo biti brzo i lako.

Haggardu sine zamisao koju je počeo odmah ostvarivati. Sklonio je konja i zatim je skupljao suharke i lišće. Složio je to na ognjište i pripalio. Hrpića će gorjeti nekoliko minuta.

S puškom u ruci sklonio se ispod kose stijene i čekao je. Zamisao je bila maglovita, no Haggard se povodio za instinktom i nadao se.

Vatra je brzo dogorijevala. Ugasili su se i zadnji plamičci, potom je zamrla i žeravica. U

zraku je ostao još samo miris dima.

Haggard je bio siguran da se bavio prividenjima, da je samo gubio vrijeme, umjesto da jaše dalje. Ali nešto je u njemu kopkalo, tako da nije otišao k svome konju i nije uzjahao. Ostao je čučati u skrovištu, promatrajući čistinu preko koje se prelila slabašna mjesečina.

Vjetar je bio uporan ali donosio je osvježenje. Haggard je mislio na Lovca konja i na smisao onoga što čini.

Ako je Lovac konja noću odjahao k ocu, signalna je vatra bila suvišna, ako se i pretpostavi da je Haggard ispravno protumačio ložište. Medvjed koji jaše obaviješten je o njemu i neće se pojavljivati.

Haggardove su nade splasnule. Pitao se, što bi još mogao poduzeti? Ali sve se okrenulo protiv njega, pa i oni kojima je htio pomoći.

Moćnici koji se kriju iza Vermilliona čekaju samo da prođe dan potpisivanja ugovora. Vjerojatno su tovari isluženoga oružja spremni da se Komančima prodaju za gomile zlata. Indijancima će se činiti da bi tim oružjem mogli uspješno ratovati protiv vojske.

General Tape zasnivao je svoj stav možda samo na taktičkim razlozima, no važno je ono što se polučuje mirom. Summers je nedvojbeno djelovao s časnim namjerama, ali što mogu učiniti dva poštenjaka protiv čopora šakala?

Ugovor je dogovoren, no čak se niti general Tape nije usuudio da vojskom zaštiti Medvje-

da koji jaše. Haggard se pitao, kakav je to svijet?

Iz razmišljanja ga je trgnuo šum što je dopro s druge strane čistine. Sljedećega trenutka ugledao je jahača.

Visok, uspravan jahač jahao je indijanskoga ponija. Neko je vrijeme promatrao Haggardova konja, zatim je prišao mjestu gdje je gorjela vatra.

Nije bilo dvojbe da je došljak znao kako snažan ždriježac nije indijanski.

Haggard je ustao i izašao na čistinu. Kad je jahač okrenuo ponija, našao se pred njim.

Indijanac je podigao ratnu sjekiru i nagnao je konja ravno na Haggarda.

Haggard je koraknuo u stranu. Lijevom je rukom dohvatio konjsku oglavinu, desnom je podigao pušku.

Sjekira je udarila u puščanu cijev. Poni je vukao Haggarda ali on nije ispuštao remen. Istodobno se ponovo zaštitio puškom. Konj se trgnuo. Haggard je pao, ali i jahač je pao na drugu stranu. Izgubio je sjekiru.

Haggard je bio prvi na nogama i začas se našao pokraj Indijanca.

Ratnik nije bio više mlad. Ležao je na leđima. Bio je ošamućen ali je brzo izvukao revolver. No Haggard mu je istrgnuo oružje iz ruke.

Indijančevo lice imalo je oštre crte odlučnoga čovjeka. Oči su bile bistre, pogled prodoran.

— Jesi li ti Medvjed koji jaše? — pitao je Haggard.

— Jesam — odgovorio je ratnik. Na pokretima se vidjelo da trpi bolove, no glas je bio

čvrst. — Možeš me ubiti — dodao je.

— Nisam došao radi toga — reče Haggard, spusti pušku i odmakne se korak natrag. — Poglavica Komanča neka ne leži preda mnom u prašini.

Medvjed koji jaše s nevjericom je promatrao snažnoga bijelca, zatim je polako ustao. Štedio je lijevu nogu. Bio je jednako visok kao Haggard. Uprkos starosti djelovao je žilavo. Na licu i u držanju nije bilo niti najmanjega znaka straha.

* * *

— Mudar si čovjek — reče Medvjed koji jaše, spustivši se pored hladnoga ložišta i promatrajući Haggarda ispitljivim pogledom.

Bio je to pogled jednak kao u Lovca konja.

— Vatra je znak moga sina — reče poglavica. — Kad je vidim, jašem ovamo. Jedino si me tako mogao naći. Skrovište ne bi nikad otkrio. Gdje je ono, ne zna niti moj sin.

— Htio me odvesti k tebi — reče Haggard — ali nije bio siguran u mene i nestao je kad sam zaspao.

— Lovac konja s pravom je nepovjerljiv — reče poglavica. Trebalo je da noćas dođe k meni, ali nisam ga vidio.

— Malo je nedostajalo da ga ubiju ljudi koji traže tebe — reče Haggard. — Priskočio sam mu upomoć. Otjerali smo ih.

— Tebe šalju bijeli ljudi — reče Medvjed koji jaše. — Lovac konja ne vjeruje u njihove riječi. Katkad je to dobro, katkad nije. Lovac konja još nema

iskustva i mudrosti da bi mogao razlikovati stvari. Naučit će to, ali dotle moram držati na uzdama druge mlade ratnike našega naroda. Lovac konja pričao mi je o tebi. Znam da ste se borili i da si pobijedio. Kako je general Tape?

— Radovat će se da te vidi živa i zdrava — reče Haggard.

— Vjeruješ li meni? Hoćeš li ići sa mnom?

— Nisi me ubio, a mogao si — odgovori poglavica. — Ne poznajem te, ali tvoje riječi zvuče dobro. Zašto da ti ne vjerujem? Možeš me povesti i protiv moje volje, nije li tako?

— Ako nećeš ići svojom voljom, vratit ću se u tvrđavu Ellis i reći generalu Tapeu da si odbio moju pomoć. Poslije svega što se u međuvremenu dogodilo, general Tape će razumjeti, zašto nećeš staviti svoj znak na ugovor.

— Meni je važna riječ, bijelom čovjeku papir — reče poglavica. — Budem li se držao toga, moći ću zahtijevati da bijeli čovjek poštuje dogovor. Staviti ću znak na ugovor i čekati da vidim, hoće li se bijeli čovjek držati zapisanoga.

— Sumnjičav si upravo kao tvoj sin — reče Haggard.

— Naš je život sumnja i nada — reče Medvjed koji jaše.

— Gdje ima nade, ima sumnje. Ali bez nade ne možemo opstati. Tko samo sumnja, propada.

— Znači li to da jašemo zajedno u Camp Ellis?

— Da — odgovorio je poglavica. — Vrijeme je. Tamo moram biti dan poslije mladaka.

— Nadam se da nećemo morati požaliti — reče Haggard.

— Moraš li se vraćati u skrovište?

— Nosim sve što mi je potrebno — reče poglavica.

Haggard je ustao. Poglavica je pošao prema svom konju. Još je malo povlačio natučenu nogu. Haggard je uzjahao i odmah su krenuli. Jahali su jedan za drugim stjenovitim tлом i šumom do svitanja. Napredovali su sporo. Konji su ponegdje morali tražiti uporište.

Čitavo vrijeme nije izmijenjena ni jedna riječ.

Haggard je začuo kako je u jutarnjoj magli zafrktao konj. Stao je, okrenuo se u sedlu i mahnio poglavici.

Brzo je sjahao i poveo konja prema šipražju što se od široke nizbrdice protezalo prema istoku. Poglavica je također sjahao i pratio ga je.

— Netko je pred nama — rekao mu je Haggard.

Poglavica je kimnuo glavom. Osluškiivali su. Haggard se zagledao u dolinu, zastrtu vlažnim maglenim pokrivačem.

Konj je ponovo zafrktao. Čuo se također zveket žvala.

Nekoliko trenutaka kasnije pojavila su se dva jahača. Penjali su se jedan pored drugoga.

— U ovoj juhi od magle jedva vidiš svoje kljuse — rekao je jedan.

— Ovdje je uvijek tako — reče drugi. Ali najkasnije za pola sata izaći će sunce.

— Nadam se da se nisi preračunao. Gdje si vidio vatru?

— Tamo gore — glasio je odgovor.

Haggard je znao, tko je pred njim.

Čim je koraknuo prema grmlju, čuo se povik:

– Eno jednoga!

Haggard je potrčao. Planuo je hitac. Medvjed koji jaše stajao je između drveća, s revolverom u ruci.

– To su oni koji te gone – reče mu Haggard.

Jahači su se povili u sedlima i nasumce su pucali u maglu.

Haggard i Medvjed koji jaše počeli su se povlačiti. Tanad je zujala oko njih poput razjarenih stršljenova. Pogoci u stabla raspoznavali su se po tupom zvuku. Nekoliko metaka odbilo se od kamenja i odjaukalo u jutarnje sivilo.

Kad su se jahači približili, Haggard je ispalio dva metka. Jedan je konj resko zarzao. Propeo se na stražnje noge i počeo je divlje plesati.

Jahač se očajnički držao u sedlu. Haggard je pucao još jednom. Životinja je pala i kliznula niz strminu. Jahač je zaurlao.

Haggard nije znao, radi li se o Harperu ili o Kidu. Bilo mu je to svejedno.

Drugi je jahač trgnuo konja i pokušao je izaći iz strijelnoga pravca. Haggard je pucao za njim, no nije ga pogodio.

Ne gubeći vrijeme, Haggard povuče poglavicu za ruku. Uzjahali su. Ukazala se prilika da Harper i Kid budu konačno izbačeni iz igre, no prva briga bio je Medvjed koji jaše.

Probijali su se kroz šikaru duž gorskoga hrpta. Kad su izbili na čistinu, magla se razilazila. Pohitali su blagom nizbrdicom prema šumarcima koji su se terasasto nadovezi-

vali jedan na drugi sve do ravnice.

– Moramo pješaćiti – reče poglavica. – Tlo je premekano i konji mogu polomiti noge.

Haggard je odmah sjahao.

Frank Harper jurio je niz brijeg. Više je padao negoli hodao. Pokraj Kidova konja je stao.

– Pomozi mi! – vapió je Kid. Ležao je s lijevom nogom ispod ustrijeljenoga konja i nije se mogao izvući.

Harper odloži pušku i sagne se. Upro se o truplo i vukao je nogu. Kid je urlao kao da ga natiču na kolac.

– Stisni zube! – opominjao ga je Harper. – Mogao si skočiti sa sedla čim je ždrijebac pogoden.

– Visio sam o stremenu, glupane! – otrese se Kid zgrčena lica.

Na čelu se već caklio znoj. Harper je vukao kao mahnit. Kid je stenjao i vikao.

– Strpi se još malko! – govorio je Harper. Od napora izbile su mu žile na vratu. – Sad je gotovo!

Harper je popravio položaj i vukao je svom snagom. Konačno je uspio. Kidova noga bijaše slobodna. Pritom se Harper prevalio na leđa a Kid se počeo valjati. Stremena se oslobodio tek kad je privukao nogu k tijelu.

Harper je ustao i prišao je da vidi što se s nogom dogodilo.

– Ne diraj! – vikao je Kid. – Sve je polomljeno!

Harper je kleknuo i počeo je opipavati nogu.

— Ništa nije slomljeno — govorio je. — Nagnječio si je. Staviti ću ti zavoj i krećemo dalje.

— Ne mogu ustati — žalio se Kid.

— Onda moraš ostati ležati — reče Harper. — Konja više nemaš. Ili ćeš jahati sa mnom, ili ostaješ ovdje.

— Oduvijek znam da si svinja — uzdahnio je Kid.

— Zato smo ostajali zajedno — podrugivao se Harper. — Sličnost nas je povezivala. Zbog nje ostajemo zajedno.

Harper se popeo do svoga konja i počeo je kopati po torbama. Kad nije ništa našao, uzeo je stari pokrivač što je bio smotan iza sedla. Odrezao je dvije duge trake i vratio se k mladiću. U obližnjem grmu odrezao je dvije grane i stavio ih s jedne i druge strane nožnoga zgloba. Zatim je čvrsto zategnuo zavoj.

Kid je stenjao. Čas je bio crven, čas blijed. Drhtao je cijelim tijelom.

Harper ga je ostavio na tlu. Prišao je ustrijeljenom konju i ispraznio sedlene torbe. Sve što mu se činilo potrebnim ili vrijednim smotao je u zvežljaj.

— Ustaj! — rekao je. — Moramo krenuti.

— Govnaru! — reče Kid, pridigavši se gornjim dijelom tijela.

Kad se napola osovio, oba dvjema rukama morao je potražiti oslonac.

Harper ga je poduhvatio ispod pazuha i pomogao mu je. Kid je stajao na jednoj nozi. Kad je pokušao stati na drugu, lice mu se grčilo od bola.

— Slabić! — reče Harper i prebaci Kidovu lijevu ruku preko svojih ramena.

Tako ga je vukao uzbrdo. Pri svakom drugom koraku Kidu se otimao glasan jauk.

Harper je uzjahao i s mukom je na konjska leđa dovukao Kida. Čim je to bilo gotovo, potjerao je konja prema šikari iza koje su nestali Haggard i poglavica komanča.

Kad je Joe Ginger počeo bacati krv, Tex Fair zaustavi konje i nagne se u sedlu.

— Joe! — viknuo je. — Joe, čuješ li me?

Joe nije odgovarao. Sjedio je presavinut u sedlu i iskašljavao krvave ispljuvke. Katkad se gušio. Kad se smirio nadražaj, zgrčio se iscrpljen i tup. Činilo se da više nije živ.

— Joe! — očajavao je Tex, nagnuo se još jače i počeo je drmati ranjenika.

Joe Ginger malko pridigne glavu i pogleda Texa Faira grozničavim očima.

— Da — mucao je — daa...

— Joe, ja sam Tex! Moraš izdržati, Joe! Do Vermilliona. Kod njega ćemo naći doktora koji će ti pomoći.

— Da, daa — ponavljao je Joe Ginger.

Jahali su dalje. Polako. Joe Gringer klatio se u sedlu i pomalo se spuštao na stranu. Tiho je ali neprestano stenjao. Glas se pojačavao svaki put kad je konj mijenjao korak. Tada su bolovi bili jači.

— Vode — zavapio je — vode...

Tex Fair odmah zaustavi konje i dohvati čuturu. Otvorio ju

je i sasvim se približio Joeu. Desnom rukom podupirao mu je glavu, lijevom je pridržavao čuturu na ustima.

Joe Ginger je s mukom gutao tekućinu. Adamova jabučica podizala se i spuštala. Kad se zagrcnuo, davio se u kašlju.

Tex objesi čuturu o sedlo i zagleda se u Joea.

Poznavao ga je dvije godine. Tako dugo jahali su zajedno s Frankom Harperom. Napadali su poštanske kočije i osamljene farmere. Jednom su daleko na jugu opljačkali banku. Krali su stoku, prežigosali bi je i prodavali. S vremena na vrijeme prehranjivali su se lovom na skalpove.

Laćali su se gotovo svega i kao da se ničega nisu bojali. Nikad nisu pomišljali da bi jednoga dana nekoga od njih stigla sudbina kakvu su krojili svojim žrtvama.

Najveći pothvat u koji su se ikad upustili bilo je traganje za starim poglavicom.

Pet stotina dolara unaprijed! Mastan zalogaj. Nitko nije razmišljao o tome da se takva svota ne može lako zaraditi, da je rizik velik, veći negoli ako se napadne kakva mala banka ili poštanska kočija. Po najmanje se razmišljalo o pozadini zahtjeva da poglavica bude ubijen. Tek kad su uronili u sve do grla počeli su uviđati da su se upustili u veliku igru, u kojoj se radilo o gomili novaca, o zemlji i moći, o politici i bezočnoj trgovini, o stvarima koje nisu mogli niti dokućiti.

— Booli, booli... — šaptao je Joe drhtavim glasom.

— Izdržat ćeš, Joe — bodrio ga je Tex. — Blizu smo — govorio je tjerajući konje. — Još malo. Bilo je glupo slušati Franka. Prokleti Frank! Uvijek se ponašao kao da je progutao svu mudrost ovoga svijeta, a glup je kao kojotovo govno.

— Moram leći... Tex... — zaklinjao je Joe.

— Dobro, Joe, dobro — reče Tex Fair. — Najprije moramo stići do liječnika. On će ti pomoći. Dobit ćeš čisti zavoj, sredstvo protiv bolova. Rana se mora urediti. Tada ćeš moći spavati koliko budeš htio.

Približavali su se nekoj udolini. Tex Fair je vjerovao da moraju prijeći još četiri ili pet milja. Tex je jednom bio u šatorskom gradu s Frankom Harperom i drugima. Jack Vermillion postupao je s njima kao s dosadnim pokućarcima i zamalo ih je otjerao. Rekao je da ih više ne želi vidjeti u blizini svoga ureda. Dogovorili su se da se sastaju u Dundeeovoj trgovini.

Dundeea su poznavali otkad su se muvali tim krajem. Stari lukavac. Sve je vidio, sve je znao, sve je osluškivao ali je umio šutjeti. Njegova je nesreća bila u tome što su jedino od njega mogli saznati ono što ih je zanimalo. Zato je morao umrijeti.

Tex Fair mislio je također o Franku Harperu i Kidu. Bili su pravi par. Jednako grubi, jedino svaki na svoj način. Tex se pitao, da li još tragaju za poglavicom? Ali brzo je razagnao te misli. Postao je ravnodušan. Zabrinjavao ga je Joe.

Kad su stigli u dolinu, pojavili su se Indijanci. Komanči. Pet ratnika.

Tex Fair spusti desnicu prema revolveru, no nije ga povlačio. Bilo bi besmisleno da zapuca. Gotovo je, mislio je, sve je svršeno.

Na leđima je Tex Fair osjećao hladan znoj. Joe Ginger nije se ni na što obazirao. Bio je u groznici.

Komanči su se razdvojili i okružili su dvojicu jahača. Razgovarali su međusobno grlenim govorom koji Tex Fair nije razumio.

Jedan se mladi ratnik nagnuo u sedlu i upitao:

— Kamo ćete?

— Moj je prijatelj bolestan — reče Tex.

Izrekao je to s mukom. Riječi su zapinjale u stisnutom grlu.

— To nisam pitao — reče Indijanc dobrim engleskim. — Idete li u grad k bijelim ljudima?

— U koji grad?

Jedan je ratnik prišao Joeu Gingeru. Razgrnuo je košulju i pogledao zavoj.

— Bili smo napadnuti — reče Tex Fair. — Moramo požuriti, inače će moj prijatelj umrijeti.

— Poći ćete s nama — reče Indijanac. — U brdima je uništeno naše selo. Pobile su naše žene i djeca. Poglavica će odlučiti što da se radi s vama.

— S tim napadom nemamo veze — reče Tex Fair uzbuđeno.

— Jahat ćete s nama — ponovi Indijanac.

— Ne! — podvikne Tex Fair.

Tex je htio pognati konje, no odmah su prišla dva ratnika.

Jedan je uhvatio za uzde, drugi je Texa Faira udario mlatom po slabinama.

Tex je zaurlao. Suze su mu navrle na oči.

Netko mu je izvukao revolver i pušku. Skutren i obnevidio sjedio je Tex Fair u sedlu, nesposoban da pomakne ruku.

Joe Ginger se onesvijestio. Visio je preko konjskoga vrata i da nije bilo krkljanja, ne bi se znalo da je živ.

Predvodnik Komanča otvorio je Joeove bisage. Drugi je ratnik pretresao džepove Texa Faira. Među malo stvari bila je kutija metaka s papirnatim čahurama i paketić duhana.

U Joeovim torbama nađeno je međutim nekoliko indijanskih skalpova. Možda tucet. Bili su upleteni u kitu, s koje su visjele kao dlan velike kože.

Mladi Indijanac podigao je skalpove i pogledao Texa Faira.

Tex Fair se uspravio. Suzama zamućenim očima vidio je, što je Indijanac našao. Neka željezna šaka stezala mu je srce.

Jak udarac u leđa bacio ga je na konjski vrat. Na trenutak je ostao bez daha. Činilo mu se da je prelomljen u križima. U ušima se javio šum. Kao kroz debeo zid čuo je kako Indijanac nešto više.

Udarac pesnicom zbacio mu je šešir s glave. Da se nije grčevito držao za grivu, bio bi pao sa sedla.

Jedan ratnik nagnao je k njemu konja i udario ga kundakom po lijevoj ruci.

Više nije mogao vladati sobom. Vikao je kao sumanut.

Konj je krenuo. Indijanac ga je vodio za uzde. Drugi je poveo sa sobom Joea.

Tex Fair borio se protiv misli na ono što ga čeka. Pri pomisli na Franka Harpera požalio je što ga nije ubio.

* * *

Komanči su se pojavili pred šatorima kad su kratke sjene nagovijestile podne. Bilo ih je najmanje dvjesto. Predvodio ih je Lovac konja.

Među Indijancima bila su dva zarobljenika: Tex Fair i Joe Ginger.

Iznad šatorskog grada razastirao se dim s brojnih ognjišta. I sunčana vrelina.

Komanči su sjedili na svojim šarenim ponjima mirno i opušteno. Neki su imali pera zadjenuta za kosu, drugi su obojili lica.

Među naseljenicima nastala je uzbuna. Muškarci su dohvatili oružje i zauzeli su položaje na rubu logora. Ali kako je Lovac konja stotinjak metara daleko od prvih kola zaustavio ratnike, bijelci su se donekle primirili.

Lovac konja podigao je ruku. S malom pratnjom i zarobljenicima krenuo je prema logoru. Na tridesetak koraka udaljenosti dao je znak da se stane. Odatle su ratnici šutke promatrali zgomilana kola, šatore i naoružane ljude.

Plećat i pomalo zdepast naseljenik prosijede brade prošao je između kola. Bio je bez oružja.

— Što tražite? — pitao je Indijance.

U logoru je vladala tišina.

Lovac konja se mračno osmjehnuo i rekao:

— U ovom logoru nalazi se čovjek koji se zove Jack Vermillion. Hoću ga vidjeti.

Indijanac se isprsisio i dodao:

— Ja sam Lovac konja, sin Medvjeda koji jaše, poglavice Komanča.

— Zašto tražiš Vermilliona?

— upita bijeli pregovarač.

— Dovedi ga pa ću mu reći, zašto ga tražim. Ako ne dođe ovamo, moji će ratnici zbrisati logor.

— Dvest ću ga — reče bradati bijelac.

Pritom je pogledao zarobljenike.

Ljudi su se ponovo zaklonili za kola. Plećati naseljenik žurio je niz glavnu ulicu. Dvojica od onih koji su čuli razgovor pošla su za njim.

Ispred šatora okupljale su se žene s djecom. Neke su plakale. Djeca su se uznemirila.

Čovjek sa sijedom bradom stigao je do Vermillionova ureda. Ušao je zajedno s pridošlom pratnjom. Pisari su poustajali iza svojih preklopivih pisaćih stolova.

Naseljenici se na njih nisu obazirali.

Kad su nahrupili na vrata, Vermillion je stajao pored prozora. Njegovo lice nije odavalo ništa.

— Ja sam Ben Terrill — reče sijedobradi. — Ispred logora je Indijanac koji kaže da je sin poglavice Medvjeda koji jaše. Hoće s vama razgovarati.

— Ali ja neću s njim — rekao je Vermillion i hladno pogledao pridošle ljude.

— S njim je najmanje dvjesto ratnika — nastavio je sijede-

dobradi nasljednik. — Ako ne dođete na razgovor, napast će nas. Gospodin Vermillione, vi ćete ipak poći s nama! Za vašu volju nećemo žrtvovati žene i djecu. Dovoljno je da Indijanac izgovori jednu jedinu riječ i logor će biti spaljen.

Vermillion je na trenutak djelovao bespomoćno i uzrujan, no ubrzo se pribrao. Dohvatio je šešir, stavio ga na glavu i bez riječi krenuo s ljudima koji su došli po njega.

Jedan pored drugoga muškarci su išli prema rubu šatorskoga grada. Vermillionovo lice bilo je bezizražajno, no u glavi su se rojile misli. Čudio se što nije saznao da poglavica ima sina. Nije mogao objasniti dolazak Indijanaca.

Kad je prolazio između kola, opazio je Vermillion Texa Faira i Joea Gingera. Osjećao se kako mu tlo izmiče ispod nogu.

Odmakavši četiri koraka od kola stao je i prkosno podigao glavu. Trudio se da ne oda nemir i nesigurnost.

— Vermillion? — upita Lovac konja.

— Da.

— Ti si unajmio ove ljude da ubiju moga oca — rekao je Indijanac, pokazujući rukom Faira i Gingera.

— Ne poznam tvoga oca i zašto bih slao ljude da ga ubiju?

— Moj je otac Medvjed koji jaše — reče Lovac konja glasno, tako glasno da se svaka riječ mogla čuti u zatihlom logoru. — On će dan poslije mlada u tvrđavi Ellis staviti svoj znak na ugovor koji Komančima i bijelim ljudima donosi mir.

— S tim nemam nikakve veze — reče Vermillion.

— Ti si ovim bijelim ljudima obećao zemlju koju dobivaju Komanči. Ti si lažac i varalica.

— Lažac si ti! — uzvratio je Vermillion malko drhtavim glasom. Sve je teže prikrivao strah. — Ne znam ni za kakav ugovor i nisam prodavao zemlju Komanča.

Lovac konja podigne buzdovan i gurne Texa Faira u rebra.

— Govori! — rekao je odrešito.

Tex Fair se trgnuo. Ruke su mu bile vezane na ledima. Košulja je bila razderana u krpe.

— Gospodine Vermillione, vi ste nas platili — rekao je prebijenim glasom. Riječi je morao izvlačiti iz grla. — Pet tisuća dolara unaprijed, pet tisuća kad poglavica bude nađen i ubijen, kako ne bi mogao potpisati ugovor.

Vermilliona podide vrućina i odmah zatim hladnoća.

— Čovječe, ta ja uopće ne znam, tko ste vi — reče Vermillion. — Vidim jedino da su vas mučili i shvatljivo mi je da ne znate što govorite.

— Ja znam toga čovjeka — javio se Terrill iz pozadine. — I on i onaj drugi bili su jednom ovdje. Bilo ih je više.

— Ne sjećam se — reče Vermillion ne okrećući glavu. — Sve su to koještarije.

— Moga oca nisu našli — rekao je Lovac konja. — Ali u brdima su uništili naše selo. Pobili su našu braću, žene i djecu. Vjerovali su da je među njima moj otac. Slušaj ti, Vermillione, neka sunce dodirne brda na zapadu. Tada ćete svi nestati odavde. Koga zatekne-

mo u svitanje, umrijet će kao i ova dvojica što si ih poslao da ubiju moga oca.

Indijanac trgne konja i odjaše prema poredanim ratnicima. Pratioci su za njim povelili zarobljenike.

– Pomozite nam, gospodine Vermillione! – vikao je Tex Fair.

Vermillion je poželio da se pod njim otvori zemlja. Okretao se uglatim pokretima. Osjećao je poglede farmera.

Ben Terrill prepriječio mu je put.

– Čekamo objašnjenje – rekao je.

– Nemate što čekati – reče Vermillion. – Ne vjerujete valjda dolutalom crvenokošcu?

– Hoćemo znati, što je s ugovorom o kojemu je govorio crvenokožac – ustrajao je Terrill. – Što je sa zemljom koju ste nam prodali?

Terrill je govorio prijeteći. Prišli su i drugi ljudi. Oko Vermilliona začas se stvorio čvrst krug.

– Nikome se od nas ne umire – rekao je Terrill. – Čini se da Indijanac ipak dobro zna što hoće. Kao i to da posao nije čist. Hoćemo da nam se objasni sve o čemu je govorio Indijanac. Moramo znati, hoćemo li ostati ovdje i boriti se, ili ste nas nasamarili pa je bolje da odemo, da ne gubimo glave nizašto, za laži.

– Pripazite na riječi! – otresao se Vermillion.

– Pripazite vi na svoju glavu – uzvratila Terrill i stisne pesnice.

S druge strane, gdje su stajali Komanči, počela je dopira-

ti kuknjava. Ljudi su se okrenuli.

Jedan je ratnik jahao duž indijanskog stroja. Na dugom lasu vukao je Joea Gringera. Malo kasnije doveden je pred ratnike Tex Fair. On se derao prije negoli što mu se išta dogodilo.

Jedan se naseljenik okrenuo prema logoru. Bio je zelen u licu.

– Vragovi – govori je – pa to se ne može gledati!

– Pitaj gospodina Vermilliona, što će on poduzeti – rekao je Terrill. – On je unajmio te ljude da ubijaju Komanče. Sad se batina okrenula, ali gospodin Vermillion još ima čiste ruke. A on je kriv što će oni tamo biti ubijeni.

– Svi ste poludjeli! – viknuo je Vermillion.

Ne obazirući se ni na koga, Vermillion je dugim koracima požurio prema svom uredu. No iza njega stvorila se skupina ljudi. S Terrillom je za Vermillionom išao tucet muškaraca.

Krikovi Texa Faira dopirali su čak u ured.

– Tražimo objašnjenje! – reče Terrill.

– Ugovora neće biti reče glasno Vermillion. – neće biti nikakvih smetnji. Dobit ćete svoje čestice i naselje će se graditi kako je planirano.

– Ugovor postoji, ugovora neće biti? – reče Terrill, okrenuvši se prema ljudima. – Jeste li to čuli? S Komančima je postignut sporazum i čeka se još samo potpisivanje papira. Vermillion nas je prevario!

Tex Fair je urlao.

– Slušajte ga, Vermillione
– reče Terrill upirući rukom prema vratima. – Nitko od nas neće da tako okonča život. S istinom na suncu!

Jack Vermillion je klonuo na stolicu iza pisaćega stola. U ured su neprestano pristizali novi ljudi. Samrtni krikovi umirućih razbojnika parali su uši.

– Zaista je vrijeme da progovorite – reče jedan naseljenik.

Jack Vermillion zagledao se u tvrda lica farmera. Spopao ga je ledeni strah.

IX

Uz izvor bilo je sjene. Bilo je i trave za konje. Sklonište bijaše dobro. Haggard je gotovo žalio što ga mora napustiti.

Nekoliko je sati spavao. Medvjed koji jaše bio je budan.

Dan je prošao mirno, no Ellis bio je još daleko i svašta bi se moglo dogoditi.

Mrak se brzo zgušnjavao. Haggard i poglavica napojili su konje, pričvrstili su sedla i krenuli.

Haggard je išao prvi. Konja je vodio za uzde. Poglavica ga je pratio u stopu. Put ih je vodio prema sjeveru. Još su bili u gorju Antelope, no teren je bio sve lakši.

Oko ponoći mogli su se popeti na konje. Jahali su polako, ali ipak su napredovali brže negoli pješice.

Sto su bili bliže ravnici, Haggard bijaše napetiji. Lov još nije bio okončan. Neprestano mijenjanje uloge progonitelja i progonjenoga trošilo je živce. Trenutno nije čak niti znao, u

kojoj je uložiti. Činilo mu se da je istodobno u obadviije.

Sati su prolazili. Jahači nisu zastajali. Nitko nije izustio niti riječ.

U predjutarje zrak je postao oštar. Iz dolina se uzdizala magla. Vidljivost je bila gora negoli usred noći. Vlažna hladnoća bijaše neugodna.

Haggard i poglavica šutjeli su i jahali. Raslinje se mijenjalo. Bilo je jednoličnije. Drveće i gusto grmlje zamjenjivala je prerijska travurina koja je dosizala do konjskih trbuha. Najprije su nailazili na busene, zatim na sve gušće obrasla polja. Skrenuli su prema istoku. Haggard je drhturio od hladnoće.

Magla se razišla tako naglo kao da je netko povukao zastor. Na istoku je iz ravnice izronila suncana lopta. Zaostale maglene krpice razgonio je žustar povjetarac.

Jedan za drugim planula su dva hica.

Poglavčin poni zarzao je, propeo se i pokleknuo prednjim nogama. Poglavica je glavačke pao u travu i ostao ležati.

* * *

Poniju se nije moglo pomoći. Medvjed koji jaše bio je omamljen. Kad je pridigao glavu, Haggard je čučao pored njega. Nigdje na tijelu nije se opazala rana.

Haggard je odvukao poglavicu u zaklon iza ustrijeljenoga konja i ogledao se naokolo. Nigdje se ništa nije moglo otkriti.

Gore u brdima klonio se borbe, kako bi izbjegao opa-

snost da strada Medvjed koji jaše. Ali sada ju je morao prihvatiti.

Dobacio je poglavici karabin i izvukao revolver.

– Ostani ležati – šapnuo je.
– Zaklon je dobar.

U pognutu stavu prešao je pet koraka i stao. Ništa se nije dogodilo. Još pet koraka. Tada su ponovo odjeknuli pucnjevi.

Haggard se još jače povio. Poglavica je ležao iza konjskoga trupla, u koje je udarala tanad. Pokušao je otkriti, odakle se puca. Krajičkom oka vidio je kako Medvjed koji jaši polaže pušku na ponija. Čuo je kako ubacuje metak u cijev. Tada ga više nije mogao vidjeti. Čuo je samo pucnjeve i odgovor strijelca iz zasjede.

Haggard je slutio gdje su razbojnici zaklonjeni i oprezno se privlačio tome mjestu.

Plamen je odao zaklon. Haggardu je laknulo. Bio je potpuno miran. Šuljao se i pazio da ne počini niti najmanju pogrešku. Svaka je mogla biti kobna.

Kad se našao na vrhu ispupčenja koje ga je štitilo, nije mogao vidjeti protivnike. Raslinje je bilo prebogato.

Poglavica je još ležao iza ponija.

Haggard je puzao prema grmlju. Teški kolt bio je spreman.

Ispred grmlja priljubio se Haggard uz tlo i zadržao je dah. Negdje ispred njega zafrektao je konj. Osjetio se miris baruta. Netko je ubacivao metak.

Polako, sasvim polako uvlačio se Haggard u grmlje. Netko je glasno disao. Haggard ga nije vidio. Privlačio se pe-

dalj po pedalj. Mišići su ga boljeli od napetosti.

Miris baruta bio je sve jači. Nadraživao je oči. Bilo je teško suzdržati kašalj.

Tada je Haggard otkrio strijelca. Bio mu je okrenut leđima. Kid! Prepoznao ga je po izlizanom ogrtaču i plavoj kosi.

Razbojnici dakle nisu odustali od potjere. Pretekli su njega i poglavicu dok su po danu mirovali u skrovištu.

Haggard se malčice pridigne i bešumno zapne oružje.

– Hej, Kid! – rekao je.

Kid se trgnuo kao da je ošnut bičem. Okrenuo se i spustio se na bok. Haggard je opazio da mu je omotana lijeva noga. Dječaćko ubojičino lice bilo je izobličeno, svijetle oči razrogačene.

– Došao je tvoj red, Kide! – reče Haggard.

Razbojnik je pokušao podići pušku. Haggard ga je imao na nišanu i skvrčio je prst.

Smrt je bila trenutačna.

Haggard je prišao bliže i iz čučnja pogledao prema Medvjedu koji jaše.

Zamalo mu se zamračilo pred očima. Poglavica je ležao iza ustrijeljenoga ponija a iza njega se pojavio Frank Harper.

– Pazi! – vikne Haggard i posegne za Kidovom puškom.

Podigao ju je, ne znajući je li napunjena ili nije.

Frank Harper stajao je raskoračen i gađao. Nije mogao pronaći.

Haggard pritisne obarač.

Harper se nagnuo natrag. Puška mu je ispala iz ruku. Pao je i ostao ležati.

Haggard ispusti pušku i izađe iz grmlja. Mahnuo je pogla-

vici. Medvjed koji jaše ustade i također mahne rukom.

Haggard ode po Kidova konja i povede ga za uzde prema poglavici. Konj mu je dobro došao. Valjalo je navrijeme stići u Ellis.

X

Pokraj jarbola u tvrđavi Ellisu bila je stara haubica. Kad su se Haggard i Medvjed koji jaše pojavili na prašnjavu putu koji je vodio prema centru, oglasila se truba. Zatim top.

Podigli su se sivobijeli oblaci barutnoga dima. Zaglušujući pozdrav ponavljao se. Kad su Haggard i poglavica prolazili pored prvih zdanja logora Ellisa zatutnjao je deseti pucanj.

Posada je bila postrojena. Ispred Ureda za indijanska pitanja ugledao je Haggard plećatoga generala Tapea, stroga lica i kuštrave brade. Za prvoga susreta bio je u civilu, sada u generalskoj uniformi.

Na riječnoj obali bili su podignuti indijanski šatori. Iz toga su se pravca pojavili ratnici na konjima. Vodio ih je Lovac konja.

Haggarda nije više ništa čudilo.

Poglavica je jahao uspravan kao svijeća. Najprije je promatrao postrojene vojnike, zatim je pogledao prema svojim ratnicima. Kad je ugledao sina, oči su mu zablistale.

Pred Uredom za indijanska pitanja Haggard i Medvjed koji jaše zaustavili su konje. Sjahali su. Indijanski ratnici ostali su na izvjesnom odstojanju.

General Tape se osmjehnuo.

— Dobro došao u tvrđavu Ellis — rekao je poglavici i pružio mu ruku.

— Prošle noći bio je mladak — reče Medvjed koji jaše rukujući se.

— Veliki bijeli otac iz Washingtona šalje ti pozdrave i želi da se ugovor koji ćemo danas potpisati poštuje dok budemo živi mi i naša djeca, dok bude rasla trava i tekle rijeke — govorio je general Tape.

Tape se okrenuo prema Haggardu i rukovao se s njim.

— Znao sam da ćete uspjeti — rekao je.

— Nadam se da trud nije bio besmislen — reče Haggard. — Vjerujem da nijedna riječ što sam je sada čuo nije bila isprazna.

— Jamčim — reče Summers i pruži Haggardu ruku.

— Kad je tako, pošaljite četku konjice u Washitu i otjerajte naseljenike koji čekaju zaposjedanje zemlje Komanča, to jest da poglavica bude ubijen prije potpisivanja ugovora.

— Poglavičin dolazak vaš je uspjeh — reče general Tape: — Ali zaslužan je također i onaj čovjek tamo.

Tape je pokazivao prema Lovcu konja, koji je sretnim pogledom promatrao oca.

— Malo je nedostajalo da mu prebijem lubanju — reče Haggard. — Slično je bilo s poglavicom. A krivac bi bio Lovac konja.

— On će jednoga dana postati poglavica — reče tiho Medvjed koji jaše. — Mora učiti da bi znao odlučivati.

— Naseljednici su otišli — rekao je general Tape. — Lovac konja pričao mi je o sve-

mu. Ti ljudi nisu znali za ugovor. Lovac konja zaprijetio je da će spaliti logor i narod se razišao.

Haggard pogleda Medvjeda koji jaše.

— Neka te prati sreća — rekao je. — Tebe i tvoje pleme.

— U mom šatoru uvijek će biti mjesta za tebe — uzvratila poglavica, položi ruke na Haggardova ramena i privuče ga k sebi.

Poslije toga poglavica Komancha pošao je bez riječi za generalom Tapeom i Summer-
som.

Haggard je još jednom pogledao prema Lovcu konja. Mladi se ratnik smješкао. Haggard se sjetio noći kad ga je ostavio na cjedilu, no i on se osmijehnuo.

Povevši konja za uzde, Haggard je tromim korakom pošao prema hotelu.

Na hotelskom trijemu okupili su se civili Ellisa. Haggarda su promatrali kao neku rijetku zvjerku. On se na to nije obazirao. Njegovu je pažnju privukao mršav smeđokožni dječarac.

— Ipak se ponovo vidimo, gospodine — govorio je dječak.

— Živio, komandante! — reče Haggard i pogladi maloga Meksikanca po kosi.

— Konja niste dobro timarili, gospodine — reče dječak.

— Ostavio sam to za tebe. Nije bilo vremena.

— Za to se uvijek mora naći vremena, gospodine.

— Nemoj me odmah ganjati konjicom — reče Haggard. — Popravit ću se.

— Ja sam tako... — zbunjeno će dječak, — oprostite gospodine. Mama kaže da se ponekad zalijećem. Ali volim konje. A mislim da je vama konj potreban.

— Potrebniji od ljudi — reče Haggard i tutne dječarcu u ruku dva srebrna dolara. — Ti si pravi momak, komandante!

Haggard uđe u hotel i unajmi sobu. Čim je izuo čizme, klonuo je na rub kreveta. Napolju je počeo odjekivati taman glas Medvjeda koji jaše. Haggard ustade i pride k prozoru.

Poglavica je stajao ispred Ureda za indijanska pitanja. Pokraj njega bio je general Tape. Na istočnoj strani logora Ellisa okupili su se indijanski ratnici.

— Braćo! — reče Medvjed koji jaše. — Živjet ćemo u miru! Prošlo je vrijeme ratovanja!

General Tape održao je kratak govor.

Haggard se vratio na krevet. Začas ništa više nije čuo. Zaspao je.

* * *

Prerijom se vukao umoran vjetrić. Mirisalo je na kišu. Tri mjeseca nije pala niti kap. Zemlja je žedala.

Nebo se smrklo.

Tamo gdje je bio šatorski grad ostalo je samo smeće.

Na rubu nestaloga logora bila su osovljena dva kolska ruda. Na svakom je visio čovjek.

Kad je Haggard stigao s konjanicima iz Ellisa, prepoznao je Jacka Vermilliona i njegova razbijača s kojim se tukao. Vi-

sjeli su jedan pored drugoga. Objesili su ih prevareni bijelci.

Poručnik Jackson dao je znak da se stane. Ogledao se naokolo i rekao:

— Ovdje kao da su logorovali vandali.

— Prave zvjerke vise tamo prijeko — reče Haggard. — Pravi lopovi nose odijela šivana po mjeri. Mnogi poštenjaci izgledaju kao razbojnici.

Poručnik pogleda Haggarda i reče:

— Ne razumijem.

— Zaboravite što sam rekao, poručniče. Koga zanima što ja mislim?

Haggard pogleda prema obješenima. Vermillion je slutio što ga čeka. Haggard ga nije žalio. Mislio je o njegovim planovima i o mogućim posljedicama. O zlu što ga je Vermillion skrivio.

Razbojnici Franka Harpera bili su mrtvi. Dundee bijaše mrtav. Pobijeni su svi stanovnici indijanskoga sela. Da je

Vermillion uspio ostvariti ono što je započeo, zemlja bi bila natopljena krvlju. Ta opasnost još nije sasvim nestala. Ali dok bude ljudi kao što su general Tape i Medvjed koji jaše, dotle će biti nade.

Medvjed koji jaše vjerovao je u tu nadu. Haggard se nije oslobodio sumnji.

— Vraćate li se u Ellis? — pitao je poručnik.

— Ne — odgovori Haggard.

Poručnik ga je začuđeno pogledao. Haggard mu je pružio ruku i rekao:

— Sretno!

Zatim je pognao konja i odjašio niz put koji je presijecao šatorski grad. Pored Jacka Vermilliona prošao je pognute glave.

Vrane su graktale.

Vjetar je ojačao. Nekoliko kapi kiše ovlažilo je Haggardovo lice.

Opušten u sedlu jahač je odmicao. Bez osvrtanja.

Lov je bio završen.

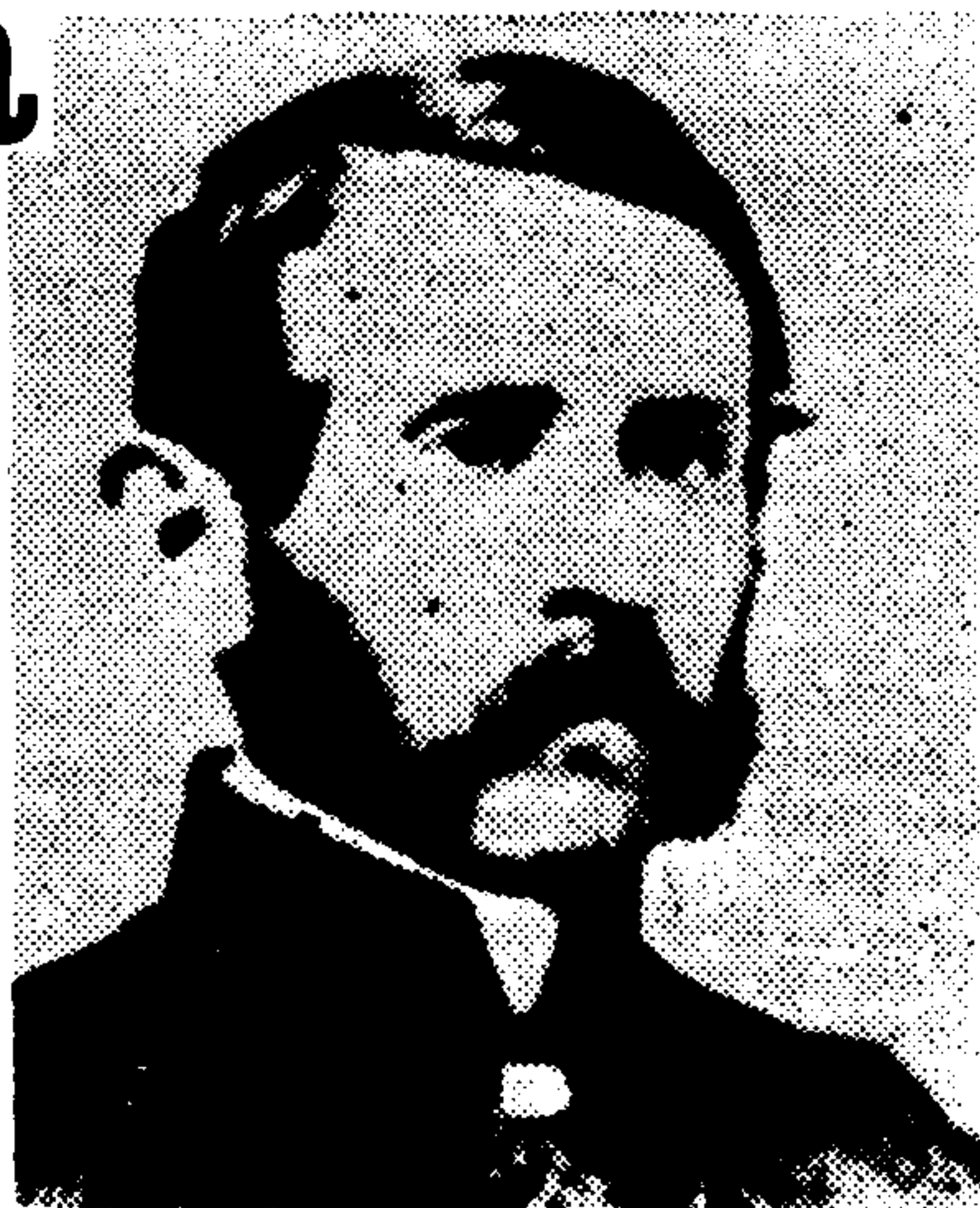
K r a j

Kršenje mirovnih ugovora

Nakon što je američka vojska, prekršivši mirovni ugovor, počela graditi dvije tvrđave na indijanskoj zemlji, jedna indijanska ratnička grupa napala je skupinu drvosječa kod tvrđave Phil Kearny. Bilo je to 21. prosinca 1866.

Neobuzdani kapetan Fetterman dobio je zapovijed da s četom konjanika uspostavi red i otjera Indijance. Fetterman je pošao u ratni pohod sa osamdeset ljudi i – nikada se više nije vratio. Naime, kada je Fetterman vidio da su se Indijanci povukli »brzinom munje« čim se on pojavio sa svojom četom, započeo ih je – suprotno izričitoj zabrani – progoniti. Jurio je za njima do mjesta gdje se račva potok Peno. Tu ga je dočekala glavina indijskih snaga pod vodstvom Crazy Horseom i izjurila iz šume. U tvrđavi su se začuli pucnjevi i krikovi što ih je donosio vjetar, ali kada je rezervna česta stigla do bojišta, kapetan Fetterman i njegovih osamdeset vojnika više nisu bili živi. Indijanci su pokupili svoje mrtve i nestali u šumama.

Protekla je skoro godina dana kako se vojska nije uspjela sukobiti

Kapetan Fetterman

sa Siuksima. Poglavica Crveni Oblak postupao je s prikrivenom taktikom: napadao je Transporte materijala, a povremeno je zatvarao putove kojima su stizala pojačanja za tvrđavu Phil Kearny.

Dne 2. kolovoza 1867. radila je veoma daleko od tvrđave skupina drvosječa pod vojnom zaštitom koju je predvodio major Jim Powell. Bilo je ukupno trideset ljudi. Powell je iz opreza dao da se s vozila skinu kućišta i slože poput nekakve male utvrde. To se pokazalo sretnom zamisli, jer se odjednom svuda naoko-

lo pojavilo dvije tisuće Indijanaca. Započeli su bitku na život i smrt. Napadali su bez predaha. Trideset bijelaca u svojem slabašnom zaklonu žestoko se borilo, iako im je bilo jasno da nemaju izgleda da se odupru. Bitka je ušla u američku povijest pod nazivom »Bitka kućišta«. Vojnici su se borili do posljednjeg metka. Kada je navečer, u posljednji trenutak, stigla pomoć iz tvrđave Kearny, ravnica je bila prekrivena leševima. Od ljudi iza kolnih kućišta poginula su samo dvojica. Službeni izvještaj majora Powella govori o šezdeset mrtvih i stotinu i dvadeset teško ranjenih Indijanaca. (Kasnije se u štampi spominjala senzacionalistička brojka od tisuću mrtvih – dokazano kao pogrešna.)

Poglavica Crveni Oblak zatim je ponovno prekinuo opskrbnu liniju za tvrđavu Kearny. Američki Kongres bio je prisiljen osnovati speci-

jalnu komisiju i ponovo pregovarati o mirovnom ugovoru. U proljeće 1868. konačno je dogovoreno da se sklopi novi mirovni ugovor u tvrđavi Laramie. Međutim, Crveni Oblak je oklijevao – bez njegova potpisa ugovor nije vrijedio ništa. Veliki je poglavica tražio bezuvjetno uklanjanje tvrđava s indijanske zemlje i u tome je uspio. Američka je vlada povukla posade iz tvrđava. Iz šuma su za vojnicima pojurili Siuksi i spalili ograde. Crveni Oblak je izvojevao još jednu pobjedu.

Dne 6. studenoga 1868. otišao je u tvrđavu Laramie i potpisao novi mirovni ugovor. Ali mir ni ovoga puta nije potrajao dugo. Konačni poraz Indijanaca bio je samo odgođen.

U PRIPREMI:

Arthur Moore
Kradljivci stoke

Cijena pretplate za godinu dana iznosi 46.800 d, a za šest mjeseci 23.400 d. U cijenu je uračunat i pretplatnički popust. Pretplata se uplaćuje općom uplatnicom u korist računa: NIŠPRO »Vjesnik«, Interna banka, Zagreb, broj 30101-833-2052 (00027 – LASO).

Cijena inozemne pretplate za šest mjeseci: DM 33,00, ASCH 234,00, SFR 27,00, HFL 37,00, SKR 116,00, FF 109,00, US\$ 17,00 (avionom US\$ 20,20), C\$ 24,00 (avionom C\$ 28,30), Australia £ 12,00, (avionom £ 15,00).

Uplata na devizni račun 30101-620-16-25731-3252051 kod Udružene banke Hrvatske, Zagrebačka banka, Zagreb (za »Laso«, izdanje OOUR-a IRI).

Ekonomska propaganda: »Vjesnik«, Agencija za marketing, Zagreb, trg bratstva i jedinstva 6.

Zadnja kolor stranica 75.000 d, c/b stranica 50.000 d.

Oslobodeno plaćanja poreza na promet mišljenjem Republičkog sekretarijata za prosvjetu, kulturu i fizičku kulturu SRH broj 2935/7-1973. od 26. XI 1973.

Rukopisi se ne vraćaju.

Ne propustite idući broj LASA
– najboljih western romana!

Svakog petka
na svim kioscima!

